

Ecclesiastice historie

cens. Nuptias autē et fornicationē corrup-
tionēq; pari iudicās lege. filia Bartio
in Saturninoq; cōfirmās. De salute pō
Adāi dubiū deducēda nouis q̄stioib; cō-
mentat. Et paulo post idem Hyrene⁹ ad-
didit etiā hec. Nō mltō autē post Se-
uerus qdā sup̄dicte heresi robur adiun-
gens: fomēta maxima ei⁹ sectatorib; p̄stis-
ti. Un̄ et mag⁹ Seneriani appellati sunt.
Qui vtunt qdē lege et p̄phet⁹ et euange-
lys: sed p̄ria qdā interpretatiōe scripturarū
sensū p̄uertūt. Obtrectāt at̄ Paulo ap̄to:
et refutat ei⁹ epl̄as. S; neq; act⁹ ap̄toꝝ
suscipiūt. Verūtū prior eoz auctor: Taci-
an⁹ collationē qndā faciēs euāgelioꝝ: ne-
scio quō cōposuit euāgelii vñū ex quatuor
quō Diatesseron noīauit. Quō etiā nūc
habēt a multis. Dicit autē et nōnulla ex ser-
monib; ap̄li p̄mutasse: tanq; q̄ emendare
velit ordines: p̄positionēq; v̄boꝝ. Reliqt
autē h̄ ip̄e infinitū libꝝoꝝ numerū. Sed il-
le quē aduer sus gentes scripsit liber ex oī-
bus script⁹ ei⁹ p̄cipu⁹ et valde vtilis com-
probat. Sed et de his satis dictū.

De Bardesano Syro v̄l script⁹ eiusdē
Capitulū. XXX

D Er idēz t̄ps innūer⁹ heresib; v̄bis
q; pallulātib; et p̄cipue ap̄d De-
sopotamias: Bardesanes qdam
vir discretissimus in Syroꝝ lin-
gua: et vehemēs dialectic⁹ aduersū Har-
cionē: aliosq; nōnullos dialogos scribit:
q; p̄ria lingua cōpositos edidit. Sed et
plura alia ei⁹ extāt volumina: q̄ discipuli
ei⁹ in grecū vertere s̄monē. Erat nāq; ita
potens i v̄bo et i doctrina: et i disputatio-
nib; valid⁹ vt plurimos et nobiles viros
habuerit sectatores. Est et ei⁹ ad Antho-
ninū de Fato potētissim⁹ dialog⁹. S; et
alia mltā scripsit: que sat⁹ vtilia et p̄neces-
saria p̄secutionū q̄ tūc erāt t̄pib; extitere.
Ferūt autē hūc ip̄m fuisse p̄mo de Valen-
tini schola: Sed cū magistrū notasset er-
roris: et ineptas ei⁹ fabulas arguisset: vi-
sus est sibi ad meliorē et recte fidei s̄niam
cōuertisse. Flec tū ex integro veterū erro-
rum sordes: maculāq; depoluit: iisdēz pō-
temporib; etiāz Rhomane ecclie Soter
episcopus viuendi finem fecit.

Explicit Liber quartus

Incipit Liber quintus Historie eccle-
siastice cū annotatione capitulorū.

Sotur Soteri

Sotur Soteri
ep̄o octo annis i vrbe Rhomana
sacerdotio ministrato. duodecim
ab apostolis succe-
dit Eleuther⁹ septimode-
cimo anno imp̄ij Antonini V̄eri. Quo in-
t̄pe p̄ mltas rhomani orbis p̄uincias: ex
acclamationē et seditiōe vulgi p̄secutiōes
aduersum n̄ros durissime cōcitātē sūt ita
vt mltā milia martyꝝ p̄ loca singula fie-
rēt. Quō conijcere ex his facile possum⁹ q̄
ad rez gestaz memoriā p̄seruādā l̄ris mā-
data reperim⁹ et legim⁹. Et quīs d̄ h̄ ple-
nior nobis narratio q̄ de singulorū mar-
tyꝝ p̄secutiōe: sui sub titulo videat ex-
posita: que instructionē parit doctrine et
sciētie necessariā nō minimā p̄tineat. Tū
q̄ p̄nti operi cōpetere duxim⁹ pauca inse-
ram⁹ et multis. Alij nāq; scriptores histori-
arū referāt bella: trophea: victorias ma-
gistratū: ducumq; fortia gesta concele-
brēt: mortēq; ciuū aut hostiū narrēt: pa-
triā: cōiuges: liberos: diuersis cūcta cedi-
bus p̄fusa describant. noster hic s̄mo qui
narrationē p̄tinet de his q̄ ad deū p̄tinet
reb; absurdū nō erit si bella describit que
caro p̄ anie salute p̄pessa ē: et pugnas q̄s
aia vt celestē patriāz recuparet excepit si
certamia ei⁹ referat q̄ p̄ fide veritatē exi-
git. in q̄b; nō aduersus mortales milites:
s; aduersū spiritalēs demōes dimicauit
nō p̄ libtate carnis: sed p̄ sp̄s libertate.
si in quā monimētis l̄faz mādēm⁹ p̄lia: q̄
nō pro terraz spacijs: nec p̄uinciaz pos-
sessiōib;: s; p̄ celoꝝ regno et paradisi heredi-
tate pacta sūt. nō regi mortali imp̄iuz q̄si-
tura: s; ab imortali rege oīm deo triūpho-
rum gloriā p̄ceptura.

Quātū et quēadmodū sub Seuero ap̄d
Balliā p̄ pietate subierint mortem.

Capitulū. I.

Sallarū nobi-

lissime vrbes Lugdunē-
siū ciuitas habebat et Vi-
enensū q̄s p̄cipiti lapsu
p̄terfluit rhodan⁹ nobilif-
sim⁹ flumioꝝ. In his q̄ et quanta erga deū

martyres gesta sint: supra memorat. An
 tonini Ueri tpi bō dscpta p ordinē: ab eis
 ad ecclias Aſie z Frigie fideli relatōe trāſ
 miſſa ſūt. De quibz vt fides certior habe
 atur: ipſa ſcptoꝝ exēpla ſubijciam. Serui
 chriſti habitātes apud Niennā z Lugdu
 nū Gallie vrbes: Fratribz oibz q̄p Aſiaz
 z Frigiā eādē quā nos redemptōis chri
 ſti fidē z ſpem gerūt: parvob: grā z gloria
 a deo patre. et Jeſu ch̄o dño n̄ro. Et cūz
 nōnulla velut in pfatiōe pſecuti viderent
 poſt aliq̄nta ita rez geſtaꝝ ordiunt in itū
 Tribulatiōis aiunt noſtre magnitudinez
 et gentiliū furorē: quē ſancti martyribz in
 tēderūt: ſicut ē enūerare: ne p̄ntes quidē
 ipſi ſufficiamus: nedū ſcptura comp̄hēde
 re. Oibz etei viribz cōgreſſus eſt inimic⁹
 tanq̄ qui iā p acerbitatē pſecutiōis aduē
 tus ſui oſtētaret in itia: z p hoc inſtitueret
 et iſormaret miſtros ſuos aduerſum ſer
 uos dei: oē miniſteriū ſceler⁹ z crudelitāt
 ex plere: ita vt p̄mū nobis domoꝝ p̄hiber
 tur habitatio. tum deinde vſus balneaz:
 poſt et iaz pceſſus ad publicū. ad vitumū
 ne oīno in q̄libet loco domi foriſq̄ publi
 co priuatoq̄ videremur. Sed aderat dī
 grā q̄ fragiliores q̄dem q̄ſq̄ n̄roꝝ d mani
 b⁹ eoz eripiebat. Pro ducebat aut in me
 diū viros ſtabiliores colūnis: qui poſſint
 p patientiā ſuaz nō ſolum ferre impetus
 q̄s excogitabat inimic⁹: ſed et vltro expe
 rere: z ſpōte ſe oibz vel opprobrioz vltor
 mētoꝝ cruciatibz obiectar: z laceſſētibz iā
 pene tortozibz: ipi adhuc paz putare: p eo
 q̄ moram ſibi hanc eſſe quodamō ad chri
 ſtū feſtinātibz crederēt. rebfere ipis z pa
 tientie h̄tute clamātes. qz nō ſūt cōdigne
 paſſiōes hui⁹ tpi ad futurā gliaz que rez
 uelabit in nob. Ferebant q̄ fortiter accla
 matiōes aduerſū ſe z p̄bra atq̄ iniurias
 populi. z p̄tūelias eoz laudes ſuas duce
 bant. Sed z verberari ſe ab eis ac lapida
 ri z p̄cludi patiētē accipiebāt: equanimi
 ter ſuſcipiētēs q̄cquid illud furentis vul
 gi excogitauiffet iſania. Deniqz quodam
 tpe aſtante tribuno z primozibz ciuitat⁹:
 p ſolis acclamatōibz populi correpti z i
 carcere trufi ſūt fratres: vſqz in p̄ntiā p̄ſi
 dis: cuiqz adueniētī offerunt. In quos il
 le tāta crudlitate vſus ē: vt ſenicie ei⁹ ſpe
 cies ſinglas nemopoliſteꝝ ponere. Ueti⁹

igit pagath⁹ vnus ex fratribz q̄ et in deū
 pfectā charitatē z in hoies integrā cuſto
 diret Luy⁹ vita cū eſſet adoleſcēs ita exa
 miata erat: ratiōibz z p̄bata vt etiā quiffi
 mis ſenibz p̄ferret. Incedebat em̄ in oibz
 mandat⁹ z iuſtificatiōibz dñi ſine querela
 At obſequia q̄z ſeruoꝝ dei p̄mptiſſimus
 erat. Is cū zelo dñiō z feruore ſpūs ple
 nus: taz crudelia ſeruis dī ſupplicia vide
 ret inferri: z cōtra ius faſq̄ tot penas hu
 manis viſceribz excogitari: idignitatē rei
 vltra nō ferēs: popoſcit ſe audiri p̄ ciuibz
 optimis. Quibz nihil impietatis cōmiſſū
 p̄bati poterat locutuz. Erat em̄ z nobiliſ
 ſim⁹ inter ſuos z eruditiſſimus. Verū cū
 defenſionē ei⁹ nō recipet obſtinatio iudi
 cis: iquirat em̄ ab eo ſi z ipē chriſtian⁹ eēt
 Utq̄ chriſtianum ſe eſſe clariffima et libera
 voce teſtat⁹ eſt: tanq̄ aduocat⁹ inq̄t chri
 anoꝝ z ipē vinctoz numero ſociet. Sed
 in hoc illi q̄dem q̄d dicerēt ignorabant.
 Ille ſo habēs in ſe aduocatū p nob Je
 ſum. hoc noīe meruit honorari ſcti p̄ſby
 teri Zacharie. qui erga ſanctos plenitudi
 nem charitatis oſtēderat ſecutus exēplū
 Qui z ipē dum fratribz a deſt: et defenſio
 nez libertatis q̄ in noſtra religione conſi
 ſtit exequit: dñicū ſecut⁹ exēplū: aiām ſuā
 pro ouibus ſuis poſuit z p̄amicis. Et iō
 cuz hoc pariter velut diſcipuli fideles chri
 ſti in regno venturo: ſequent⁹ agnū quocū
 qz vadit. His igit optis z fideliffimis di
 cibus vſus om̄is reliquus ſanctoꝝ choꝝ
 p̄opti z alacres aiās ſuas pro fidei liber
 tate ponebāt. Aliq̄ aut impares z infirmi
 oꝝ in vētī: z ad illate pſecutiōis cūbens
 dum pōdus inualidū: decem ferme nume
 ro: lapſu ſuo luctum nobis z ingentē trī
 ſticiam reliquerunt: z multoz animos q̄s
 p̄ioꝝ fides accēderat infregerūt. Unde
 et om̄es valde p̄teriti ſumus: non prop̄
 tormēta que crudel⁹ videbant inferri: ſz
 pro exitu cōfeſſiōis incerto. qz mlto nos
 graui⁹ lapſus noſtroꝝ q̄ ea que inferebā
 tur tormēta cruciabāt. Com̄hēdebā
 tur tamen quottidie: quos dignos domi
 nus iudicabat in lapſozum numez ſubro
 gari: ita vt ex vtraq̄ ecclia om̄es q̄ ſtudi
 oſi z magni videbant: z quoz labore z in
 duſtria regebant ecclie: vniuerſi paritē te
 nerent. Accidit at etiā ſeruos comp̄hēdi

Ecclesiastice historie

quorundā ex nostris paganos: quāquidē publice iussum fuerat requiri omnes: et teneri. Quicquid demonis instinctu cū tormēta p̄miserēt que inferri sancti videbāt: monētibus se i hoc ipso militibus quibus ita fuerat p̄ceptum: cōmentatis iuncta aduersum nos velut thiasceas scenas: et i cęsta edipia p̄petrātes: et alia multa quę nec p̄loqui: aut cogitare nobis fas est: et quę liane credere quidez possum? aliquādo apud homines gesta. Quęcū de nobis diffamata fuissent in vulgus: horrore maximo et execratione apud omnes homines esse cepimus: etiam apud eos qui prius aliquid moderationis erga nos seruandū esse censebāt et omnes simul fremere aduersum christiana nos: atque insanabili odio furere ceperunt. Tunc vidim? compleri illud quod a domino dictū ē: Quia veniet tempus in quo omnis qui occiderit vos: putet se obsequium offerre deo. Post hec itaq; supra omne narrationis generis est suppliciorum et cruciatuum modus qui sancti martyribus i ferebāt: purgēte sathana quo scz etiaz illoz confessione tale aliquid elicere a nobis esse cōmissum in quo omnes pari atque eodez furore p̄stebant: vulgus: iudex: officium: milites: purgentes p̄cipue Sanctū noie quendā diaconū Thienensem. et Naturū neophytum quidem: sed in fide et paciētia robustissimū. sed et attalū p̄gamenum ciuem. qui columna et firmamentū ecclesie nostre in omnibus fuit et Blandinā feminā: per quā christus ostēdit quia ea que apud homines d̄specta sunt et cōtemptui habentur in magna gloria apud deum ducunt. et quę charitas eius. que fragilia sunt per naturam: per gratiam facit esse firmissima. Cū em̄ omnes nos de ea trepidaremus: sed et ipsa ei? carnalis dñā que erat vna ex numero martyrum verere: ne forte Blandina cederet in tormentis. et pro d̄bilitate corporis vix ad p̄me cōfessionis tormenta sufficeret: tāta tollerātie p̄tute firmata ē: ut resoluere prius et cōciderent. carnificū manus qui sibi pro cōtentiosa iudicis animositate inuicē succedebāt. Deniq; a prima luce vsq; ad vesp̄erā tormenta se inno uantes ad vltimū victos se confitent: stupentes quō in ea spūs p̄maneret: cum nihil iam in illa ex corpore p̄ supplicia rese-

disset. Sed illa vere beata. ut postmodum nobis ipsa differuit: quotiens vocem cōfessionis emisit et christiana sum p̄clama uit: toties noue vires corpori reddebant et tanq; ablatis p̄ cōfessionē doloribus: instaurabat recentior ad agones. Et quę quo magis intellexerat quod vox pia sensum doloris extingueret: sepius et alacrius christiana suz. et nihil apud nos mali gerit p̄clama bat. Diaconus quoque Sanctus nomen: et ipse supra quę dici potest: et supra quę humanam fas est ferre naturā: acrius insistētib? ministris demonū: quo aliquid ab eo elicere possent p̄fessionis illicite: noua pena genera p̄tulit: et que longe substantiā hūane conditionis excederent. At ille vir deo plenus: intātū crudelitates exprobrat et ferinā in questione se uiciā: ut nunq; dignatus sit. vel quę esset gñe: vnde nec domū: vel patriā: vel nomen saltem suū eis fateri. Sed d̄ his singulis iterrogat? nihil aliud in omnibus tormentis: nisi christianum se esse respōdit. Hoc mihi nomen: hoc genus: et patria est. Aliud iquit oīno nihil sum quę christianus. Unde et eos incredibilis agitabat insania: quod de tantis penarū generibus cōsumptis extorquere ei ne p̄fessionē quēdem p̄p̄riū vocabuli potuissent. Ad vltimū candentes lamias eris et ferri erga inguinis loca et d̄licatiora queq; membroz instauratis ignibus adhibebāt. Ex quę carnes quidē eius aduste igni defuebat. Ipse p̄o p̄manebat immobilis: in cōcussus intrepidus: celestibus eternisq; fontibus qui p̄cedunt de vētre Jesu humanas in se tempans flāmas Uerūtāme membris omnibus martyr erat: toto corpore vnum vulnus horrebat. Perit i eo humane forme agnitio: et nō solum quis esset: sed et quod esset: tormentorum crudelitas ne agnosci posset abstulerat. Christus tamē in eo solus p̄ martyriū gloriā recognoscebat: qui per ei? paciētiā destruebat aduersarias potestates: et suos milites per tollerātie roborabat exemplum ostendens omnibus quia nihil terribile est: vbi diligitur pater nihil dolosi est vbi fides christi est. Sed artifices scelerum nequaquē martyris erubere p̄tutem. Post paucos etenim dies considerantes quod si tumētibus adhuc vulneribus que indignarentur etiam ad mollis-

simū manus tactū tormenta rursus inferrent: et denuo mēbra iam putrefacta verarent: vnus e duobz fore: aut i sua eū impietatē iura cessurū: aut si in tormentis animā posuisset: terrore crudelitatis et metū ceteris intentandū. Sed hoc lōge ptra q̄ impū cogitauerant cessit. Nam qd̄ vix credi ab infidelibz pōt: restitutū est in p̄mā speciem corp̄ p̄ secūda tormēta. Et officio mēbroz que abstulerat p̄ma crudelitas: secūda repauit: ita vt iterata supplicia nō iam ei penam contulerint: sed medelaz. Sed et Blandina quā paulo añ memorauim⁹: sili exēplo ad supplicia secūda reuocat. Que cū semiuua pene: et in mōrtis qdā cōfinio posita: iteratis fuisset pulsata cruciatibz velut ex somno quodaz subito euigilās. i memoriā future beatitudinis venit: et voce cōstātī tanq̄ d̄ excelso edito cōcionaret ad pplm. Vultū inquit erratis o viri: q̄ putat̄ infantū visceribz vesci eos q̄ ne mutorum qd̄dem ania hū carnibz vtunt. Et sic in cōfessione pdurans: itez numero martyrum consociata retrudit.

Ut martyres q̄ diu habebantur in vita oēs q̄ in p̄secutiōe lapsi sunt reuocabant.

Caplm. II.

Sed postea q̄ p̄ beatorū martyrum patientiā tyrānica euauere supplicia: alijs rursus diabolus machinis oppugnare parat famlos d̄i. q̄. s. afflictōe carceris. et penali squalore p̄sūpti: ac septimo (vt dicūt) p̄cto in neruo pedes ptra q̄ credi fas est distenti in intimo tenebrarū loco p̄ oia penarū genera q̄ furentiū seuiā excogitar̄ poterat deperirēt. Quā plurimū hoc genere in ergastulis p̄sumunt: d̄no suscipiente eoz huiusce modi exitiū: quibz nec ibi defuit diuine maiestatis auxiliū. Aliquantū etem ex his q̄ seuiissima tormēta ptulerāt: nec hūane aliquid medele p̄missi sunt consequi. Virū imodū p̄tute d̄ni cōualescere et subitā mētis alacritatē. ac desperatum corporis robur recuperare ceperunt: ita vt cohortatōe sua ceteros ad patientiā cōfirmaret. et q̄ impatientes erant penarū illi maḡ qui nuper fuerant correpti: et quoz corpora nō dū tormēta solidauerant: illi deniq̄ erāt qui fetoris horrore et cōclusiōis tenebris

necabant. Verū beati Fotini Lugdunēsis ep̄i gloriosam martyrii cōfessionē: fas non est silentio p̄terire. Qui cū nonagenario maior esset etate et corpore: vtpote illi⁹ cui inualidus cetera pene iam mortu⁹ solo martyrii amore vivebat. Ducit autē ad tribunalia: imo potius deferit: senio et languore resolut⁹. Cuius ad hoc solū aia seruabat: vt ch̄ris p̄ eam magnificētī in fragili corpore triumpharet. Statuit iterea senior pro tribunalibz ip̄ie plebis. Undiq̄ clamor attollitur. hunc ip̄m esse insonantē ch̄rianū. Dum p̄o a p̄siede interrogatur quisnam esset ch̄ristianorū deus: respōdit Si dignus fueris scies. Hinc p̄o cūctos velut rabies immensi cuiusdaz furoris inuasit: ita vt qui prope astabāt pugnis: alij calcibus subigerent senem: nec grauitati nec etati aliquid reuerentiē deferētes. Illi p̄o q̄ longius erant quicquid furētibus teli venisset in manus emin⁹ iaciebāt: ita vt vnusquisq̄ summi sibi esse delicti duceat: nisi aliquid in senem sceleris intulisset. In hoc etem vindicādos deos suos esse credebāt. Quem cum seminecē piecissent in carcerē incōtaminatum paulo post spiritum reddidit. Per idem tēpus imensa q̄dam dei dispēsatio p̄curatur: et misericordia ex insperata ch̄risti domini arte cōquiritur. quod nūq̄ fere prius a p̄secutoribz gestum meminimus. Omnes em̄ hi qui p̄mo comprehensi negauerāt fidem: correpti tradunt in carcerem. et quo in felicibz ne solamen qd̄ penalis p̄staret exiti: nō quasi ch̄ristiani iam: sed tanq̄ homicide et incesti detinebant: habentes nisi duplicem penam. q̄m quidem ceteroz supplicia mitigabat spes et corona martyrii ch̄risti q̄ charitas: et sancti sp̄s gratia releuabat afflictos. Istos autem ipsis penalibus catenis et pondere carceris grauius conscietia cruciabat: ita vt vultu ipso et aspectu discernent a ceteris quilli p̄ducebantur d̄ supplicis leti. et diuinū nescio qd̄ i ipsis vultibz p̄ferētes: vincula sua monilia p̄ciosā ducebant: p̄ squalorem carceris ch̄risti bonus odor effecti: ita vt viderent sibi nō in ergastulo: sed in myrrretheca cōclusi. Et illi alij tristes demersis ipsis quoq̄ cōspectibus horridi. et om̄i turpitudinis deformitate fediores: sed et ipsis gētilibz in mul

Ecclesiastice historie

to opprobrio expositi erant: tanq̄s degene-
res et ignaui: q̄ fidem pdiderint et crimē in-
uenerint et q̄ ebrianorū q̄dem nomie carue-
rint homicidaz tñ penas non effugerint.
Que cum ita geri viderent ceteri incredi-
biliter corroborati sunt: ita vt comp̄hensi-
absq; vlla animi mutatiōe: cōstanter sen-
bil aliud q̄ ch̄stianos esse faterent̄. Et cū
quedam in his locis fuissent longius p̄se-
cuti: post aliquanta iterū hec subiungunt
Post hec iam pdiuersas species martyriū
eorū: velut coronā quandaz varijs florib;
cōpositā: dñs ch̄s intexens offerebat pa-
tri: vt ab eo velut victores magni agonis
remuneratiōe eternoꝝ sumerent p̄miorū.
Nam **Daturus** et **Sanctus** et **Bladina**
et **Attalus** numerū dieb; innūeris milib;
gentiū diuersaz ad spectaculū cōgregat;
statuunt in medio arene. Et rursus **Da-**
turus cum **Sancto**: quasi nihil prius ges-
tum fuiss; ad oia tormētoꝝ et p̄boꝝ gene-
ra renouant̄: certantib; oimodis aduersa-
rijs: quatinus eorū patientiam frāgerēt:
et ab ipso (vt ita dicā) vertice: coronas eo-
rum diripent: insanis populi vocibus in-
stigati. Sed illis eo magis anios roborā-
bat spes vicine iam glorie: quā sibi iā iāq;
manu p̄tingere: et cōrectare dextris vide-
bāt. Cūq; et supplicioꝝ genera et spectacu-
loꝝ iam pene t̄ps fuiss; absumptū nec mo-
ueri vllaten? a sentētia valuissent: cū etiaz
selle ferree suppositi: cōsumptā verberib;
carnez ignis subter mīstrat? exureret: ad
vltimū ifatigabiles martyꝝ spūs ferro ce-
sis cervicib; effugarunt. **Bladina** p̄o relis-
gata ad stipitē: atq; in crucis modū distē-
ta: bestijs pabulū p̄parat. Que tñ in ligno
pendēs vultu interrito et sat; leto: oratio-
nez fundebat ad deū: qua et sibi cōstantiā:
et ceteris agonis sui consortib; p̄seueran-
tiaz p̄care. Et facile vota sperabat implē-
da: que p̄rijs iuuabat exemplis. simul et il-
lud edocēs: q̄ passionū ch̄stici cōsortibus
certuz sit: etiam glorie eius donanda esse
consortia: Sed cū nulla ex bestijs corpus
eius auderet attingere: d̄posita de ligno
rursū reuocat ad carcerē: alijs adhuc ago-
nib; p̄parāda vt p̄ mltas victorias caput
quideꝝ tortuosi serpentis attereret: fratꝝ
p̄o anias ad tollerantiā cōcitarēt per hoc
q̄ ipsa i paruo et fragili corpore tot certami-

nib; permaneret inuicta: et per singulos
agones discederet coronata.

Qualis Attalo martyri apparuit visio
Caplm. III.

Attal? q̄z ppli vocib; postulatur.
Erat em valde nobilis: et q̄d cum
etis nobili? est vir optime cōsciē-
tie et in fide ch̄i p̄ oia exercitia sp̄
martyr. Cūq; circūact? fuisset i amphitea-
tro titulo se p̄cedēte i q̄ sc̄ptū erat. **Attal?**
ch̄stian?. fremere in eū vulgi insanient;
furoꝝ vehemēt? cepit. Sed cum p̄sidi in-
dicatū fuisset esse eum rhomane ciuitatis
virū: iubet eum cū ceteris in carcerē reci-
pi simul et ad cesarē referri: eiusq; sententiā
quid d̄ eo iuberet expectat. Uex inter mo-
ras positi in carcerē: nō infructuosum si-
bi t̄ps trāsire patiunt̄: sed vigore animi et
alacritate fidei sue eos qui infirmiores vi-
debant anīabāt: et ipsi nōdū martyres cor-
hortationib; suis martyres plurimos fa-
ciebāt. Ex q̄ magnū gaudiū m̄i nascebat
tur ecclie: vidēti suos filios: qui pene iam
decedisse videbant in mortem: p̄ hos repa-
ri ad vitā: et monit; eorū multi qui iam nes-
gando velut abortiuū q̄ddā effecti fuerāt
q̄si itez p̄turiebant̄: et ch̄s i eis itez refor-
mabat. Docebant ei abhis: q̄ de? n̄ vult
mortē p̄ctōris: sed vt p̄uertat et viuat. Igi-
tur cū a cesare resc̄ptū fuisset vt p̄sistentes
q̄dem punirent̄: negātes aut̄ dimitterent̄
Die quodaz celeberrimo in quo ex oib; p̄-
uincijs coeuntes: nūdinas apud nos age-
re solēt. in ipso frequentissimo conuentu
tribunal ascendēs p̄parari sibi iudex ch̄-
stianos: et introduci ad supplicioꝝ p̄opaz
p̄bendā: cunctis qui aderant iubet. Rursus
itaq; cruces: rursus pene: rursus tor-
menta reparant̄. Et si qui forte ciues **Rho-**
mani reperti sunt: hos plecti capite d̄cer-
nit. ceteros p̄o bestijs tradi. Ingēs tamē
ab omnib; gloria ch̄o conferebat. p̄ his q̄
ante negauerant: et dimitti neq; negātes
potuerāt: nunc p̄o cum negātibus venia
prestaret: si in confessione p̄sisterent: et de
p̄ditōis grege reuocati in numero marty-
rum iungerent̄. Igitur cum erga sup̄radi-
ctos questio haberēt. **Alexander** quidam
genere **Frix**: medicus disciplina: vir reli-
giosus et prudens. et vite ac morum p̄bita

te cunctis charus acceptusque amore dei concitatus cum assisteret tribunali: nutibus hortabatur ad confessionem eos in quos questio agitabatur: ita ut omnibus qui astabant palam fieret quid a se gereretur. Tuncque id populi nota uissent: indignantes maxime per his quod prius negauerat: rediuita nunc confessione reuocabant: proclamauerunt aduersum Alexandrum hoc ipso instigante promitti. Qui iussus a praeside in medium statuit: et quos esset interrogat christianum se esse libera professione testatur. Quae continuo pro pandu bestis condemnauit. Et postera die simul cum Attalo producit. Quae contra preceptum cesaris gratificari populis uolens: etiam ipsum bestis tradi iussit. Sed cum ferax nulla sanctorum corpora contigisset: omnibus eos verberibus: ceterarumque penarum supplicium cruciatos: ad ultimum in conspectu populi in medio arene iugulari iubet. beato Alexandro in omnibus que per pressus est perennis: ne unum quidem penitus proferente sermone: sed ab initio usque ad finem infra semetipsum semper cum deo loquente: et in laudibus eius ac precibus permanente. Attalus pro cum prunis subteriectus in sella ferrea torreretur: cumque nidore aduste carnis ad nares et ora inspectatus populi proferret: uoce magna exclamat ad plebem: Ecce hoc est homines comedere quod uos facitis. quid a nobis uelut occultum inquiritis facinus: quod uos aperta luce committitis. Nos enim neque comedimus homines: neque aliud quod mali agimus. Et cum interrogaret quod nomen habet deus: respondit. Qui plures sunt nominibus discernunt. quod unum est non indiget nomine. Post hos nouissimo iam nundinarum die Blandina rursus inducit cum Pontico annorum fere quindecim puero. qui quos et in priorum cruciatibus iussu fuerant se astare: quo magis ceterorum uidentes supplicia terrerent. Statuunt ergo in medium et iubent iurare per deos. Illi pro e contrario nullos esse aiebant istos per quos iurare cogent. Tuncque aliis quam pluribus uerbis exprobraret gentium deos: insanire magis in eos cepit populi multitudo: neque tenera pueri etate: neque sexum femine miserantes: sed per omnia tormentorum genera quasi quodam eos circulo pagantes: nihil deesse penis patiebant quod crudelitas inuenisset. Tunc Ponticus maxime patientie robur materna cohortatione suscipiens: et plene

rans in confessione fidei: impollutum spiritum reddidit. Beata pro Blandina ultima omnium uelut omnium nobilis mater: premissos ad martyrum coronarum filios: isequi iam securam festinat: exultans et uigans uelut ad thalamum sponsi inuitata: et ad nuptiale conuiuium. Ex quo fiebat ut in uerberibus tripudiaret: et craticulis crusta gauderet: ac tam hilariter uideretur et leta: quasi iter uapes regiam accubaret. Post hoc ad bestias traditur: sed ab his intacta perdurat. Inde etiam aliud excogitatur crudelitas genus. ut retri constricta obiceretur tauro ferociter. instigato. A quo cum fuisset innumeris ictibus lacessita: et toto arene ambitu iactata nihil penitus leditur: sed permanet leto ut semper uultu mente constanti: spe ipsa et animi presumptione cum christo iam colloquens. Ad ultimum iugulari gladio iubetur: stupetibus etiam ipsis impiis et dicentibus quod nunquam fuerit femina que tanta et talia ferre potuerit. Sed nec sic quidem sarietatem aliquam capere crudelitas quinit. Antiqui etiam serpentis uirulentia concitati: feri ac barbari mores mansuescere ne sciebant. Ex ipsa quippe sanctorum patientia seuior eis contentiois rabies accendebatur et uelut pudore quodam fatigabantur quod maior inesset cruciatibus quam cruciantibus uirtus. Et ex hoc ad nefanda odia iudex simul instigabat et populus: ut scriptura compleret que dicit. Iniquus adhuc inique agat: et iniustus adhuc faciat iniusta. Igitur inaudito se uicium genere eorum quod necebant in carcere corpora canibus iubebantur exponi ad bibita simul custodia die nocteque: ne quis collectas reliquias: humanitatis intuitu traderet sepulture. Sed si quid forte uel bestis uel igni reliquum ex corporibus martyrum fuerat: ipsaque cum crucis suis capita punitorum in sepulta per custodiam nullum seruabant: et querebatur siquid ultra posset humana crudelitas: etiam in eos qui iam uite huius lumen excesserant. Exultant tamen geres magnificantes sepulchra sua: quod uirtute datam in illos uindictam dicebant. Si quis pro inter ipsos paulo mitior uel humanior uidebatur: ubi nunc est aiebat deus eorum: et quid profuit eis ista religio. pro qua etiam animas posuerunt. Igitur apud illos erat uariis

Ecclesiastice historie

istud insultatiōis gen^o. ap^d nos s^o igēs
luctus habebat: p^ocipue q^o nō possem^o cor
pora humi tradere. quippe q^o nec nocti
t^ope aliq^o ad s^o oportunitas p^obebatur: neq^o
munerib^o: suadere custodes. neq^o p^ocibus:
aut v^ollo alio genere copia erat: ita attente
z sollicite curabāt: ne daret^o extremis ossi
bus sepultura. Post aliquotaūt dies cuz
nullā sepeliendi grām p^ostitissent: incensa
ossa martyrum z in fauillam redacta cuz
reliquo terre puluere i rodanz fluiū dī
speriere: ne v^olq^o eoz reliquie residerēt: q^osi
s^o s^o agentes. deum vincerēt: z sicut dice
bāt: spem eis p^o hoc resurrectionis adime
rent. Sperātes em̄ aiebāt de sepulchris
q^oq^o se esse resurrecturos. Id circo noua
nescio q^o sibi p^osuadente sup^ostitutione leti se
tormētis mortib^oq^o subijciūt. Nūc videā
mus si resurgēt. etsi potest eis adesse de
us eoz: z eripe eos d^o manib^o n^oris. Hec s^o
q^o illis t^opib^o gesta ex eplā frat^orum Lugdunē
sū declarant. Et q^o q^o d^o etiaz p^o ceteras p^o
uincias geri potuerit: cōiectura capiēdū
est. Referunt adhuc in ipā eplā: quedam
etiā de humanitate z māuetudine beato
rum marty^orum: q^o dignum puto ad hec suis
f^omonib^o sicut cetera sociari. Quisq^o autē
ad imitationē ch^oi: qui cū i forma dei ess^o:
nō rapinaz arbitrat^o est esse se eq^olem deo:
in tanta glia positi vt semel z itez ac frēs
quētius martyres facti: post bestias. post
ignes z laminas: neq^o se ipi martyres dice
bāt: neq^o alijs ita se appellātib^o indulge
bāt. sed si forte aliq^os nostrū v^ol in eplā vel
in f^onone eos martyres nominasset incre
pabāt eos acrius dicētes: q^o hec appella
tio soli ch^oo debet: q^o sol^o fidelis vitatis ē
marty^o. z q^o primogenit^o est ex mortuis et
auctor vite eterne. Vel certe illis solis
aptū s^o esse vocabulū: qui post bonaz con
fessionē de hac vita discedere z p^ogere me
ruerūt ad deū. Nos autē aiebāt hūiles et
egeni esse optam^o: vt ipā saltē in nob^o con
fessio tuta p^omaneat. In q^o etiā ceteros fra
tres cū lachrymis obsecrabāt: vt p^o eis do
minū p^ocarent: q^o p^ofecte p^ofessōis signacu
lū marty^orum mererent accipe. Et tāta i eis
hūilitas erat: vt cū reb^o ipis essent iā mar
tyres: nois tū iactatiā fugerent. Apud gē
tiles s^o cū omni fidutiā cōsistebāt: nobili
tatē aie p^o contemptū iniurie et supplici

oz patientiā demonstrātes. Erant g^o inter
fratres hūiles: inter p^osecutores elati: suis
mites: aduersarijs terribiles: ch^oo subie
cti: diabolo erecti. Humiliabāt se sub po
tentissima manu dei: p^o quā nunc sublimi^o
exaltati sunt: Placabāt oēs: accusabāt ne
minē: soluebāt cūctos. ligabāt nullū. Ora
bant etiā p^o p^osecutorib^o suis: vtētes sermo
nibus sancti Stephani p^omi marty^orum. z di
cētis. Dñe ne statuas illis hoc p^octm̄. Ad
uersum quos eo vehemētiora diabolus p^o
lia p^ocitabat: q^o p^o nimia charitatē quaz ha
bebāt in ch^oo Jesu: etiā eos q^o lapsi fue
rāt: et quos iam se imanis illa bestia abso
buisse credebat: rusū viuos d^o internis ei^o
visceribus educebant. et velut matres er
ga paruulos suos: ita erga eos tot^o profu
si miserationū viscerib^o inherēbāt: oip^o tē
ti deo: effundētes. p^o ipsis fontes z sinu
lachrymaz. vitā petebāt eis a d^o: z tribue
bāt eis. nec sibi gratuz iter ducebant eūdi
ad dñm. vel letam putabant marty^orum fore
coronā si partē mēbroz suoz de ecclesijs
raptam velut spolia q^odam d^ontaria dia
bolo p^omisissent. Sup^o oia autē paces z ipsi
diligebāt. z nob^o seruare mā dabāt. nec ali
am sibi nisi p^o pacē viā ad marty^orum p^ostrue
bant. cauentes ne vllā post se dissentionez
fratrib^o. nec eccleie m^ori mesticiā derelinq
rēt s^o pacē s^o habendā. pacē fratrib^o custo
diēdā z charitatē p^ocipue tenendā q^o ē vni
tatis z p^ocordie vinculū comonebāt. Hec
nō inutilit^o (vt opinor) a nob^o ad edificatiō
nē legentū memorie tradita sunt. q^o ex tan
toz viroz autoritate descēdūt p^oter eos q^o
tumidi z inflati aduersum fratres ferunt.
Et si q^o forte titubauerit. miserationū ch^oi
viscera ab eis putant penit^o excludenda.
Referunt adhuc in eadē scriptura z alia nar
ratio quā cognitōis causa his inserere di
gnū putauī. Alchibiades q^odā erat in nūe
ro eoz q^o p^o ch^oo vincti tenebant. Hic vitā
sat^o arduā z austerā gerebat. nihil cibi vo
lēs accipe. sed tū sale z pane cū aqua vte
bat. Cūq^o hunc vite rigorem vellet etiam
in carcere positus obtinere. Attalo post p^o
mā cōfessionē suam quā in amphiteatro
cōfessus est reuehāt q^o nō recte faceret Al
chibiades. creaturis dei et ipse non vti. z
alijs formā scandali derelinquere. Quib^o
cognitis. Alchibiades cepit omnia cum

gratiarum actioe pcipe. qz q̄ illi reuelabat spūs vt doceret: z huic vt sequerē idē spū rit? psuadebat. Sz de his finis sit. Igit? **Dōtan?** z **Alchibiades** z **Theodor?** in Frigie ptib? tunc p̄mū apud q̄ plurimos in p̄phetarū opinionez venerūt. Et qz p̄ illud adhuc temp? multe etiā alie ptutes z gr̄e: in diuersis eccl̄is per donum sancti spūs admistrabant facile accōmodata ē fides: etiā his potuisse p̄phetie gratiā dari. Cūqz plurima inter fratres dissensio fuisset exorta: rursus eccl̄ie Galliaz iudiciū suū z sententiā de his quoqz cuz om̄i reuerētia z recte fidei expositione decernūt: epl̄as martyriū qui ap̄d eos consummati fuerant pferentes. quas illi in vinculis positi p̄ **Asiam** z **Frigiā** fratrib? cōsistētib? scripserant. z **Eleutherio** vrbis **Rhōme** ep̄o de pace eū eccl̄ie cōmonētes qui q̄ etiā **Dyreneū** p̄sbyterū tūc adhuc eccl̄ie **Lugdunensis**: supradicto vrbis **Rhōme** ep̄o **Eleutherio** cōmēdabāt: testioniū vite ei? p̄hibentes: sicut ip̄oz voces que infra scribunt ostendūt.

Ut martyres **Dyreneū** sua cōmēdati one prosequuntur.

Capitulum. III.

Utere te in dño itez et sp̄ optaz m? pater **Eleutheri**. Rogauim? fratrē z sociū n̄m **Dyreneū** hec tibi scripta deferre: que p̄camur vt habeas cōmēdatuz. Emulator nāqz est testamēti ch̄i. scim? ei qz sol? officij gradus nō facit aliquē iustū quo tñ iste recte vtit in p̄sbytero: sed plus euz ex vite merito cōmēdamus. Enumerāt etiā post hec diuersoz martyriū gloriā: quāti ferro cessi: quāti bestijs: ignib?: quāti etiā squalore carceris absumpti sūt. Quē si quis vult plenius noscere: ipsas ex integro requirat ep̄istolas.

Quē admodū sub **Darco Aurelio** cesare nostrorum p̄cibus exauditis pluuiaz prestuit deus.

Capitulum. V.

Istius **Antonini** t̄pib? q̄b? hec gesta referunt: **Darcū Aureliū** fratrem ei? cesarē bella inferētē germanis ac sarmatis tradunt historie: cū siti ei? piclitarē exercit?: estuātē z que rentē quid facto opus esset: repperisse in

legiōe quosdā milites ch̄ianos: q̄b? sicut z nostris mos est: flexis genib? obsecrātibus exaudisse deū supplicationes eoz. et subito cōtra oim̄ spem: largissimis imbribus pfusis: exercitū q̄dem piclitarē p̄qz orauerāt ch̄iani sitim sedatas: hostes p̄ q̄ iā exitialiter iminebāt: fulminib? crebris z celit? plapsis ignib? effugatos. Quod factū refert q̄dez z ab historicis gentiliū. Sed quod nostrorū id orōnib? impetratū sit nō refert. quippe apud quos etiam cetera miracula q̄ a nostris gesta sunt nō habēt fidē. nostrorū p̄o et **Tertulian?** hec memorat z ap̄d grecos **Apollinaris** qui etiā ipsam legionem p̄ insignis facti miraculo: mutato noie: vocitatā d̄t ab imp̄ratore fulmineaz. **Tertullian?** p̄o **Darci** imp̄atoris epl̄as etiā nūc haberi dicit: q̄bus de his aptius indicat. Sed nos iam ex hoc ad historie ordinez redeam?. Igit? **Fotino** nonagesimo vite sue anno: cū ceteris **Gallie** martyrib? p̄sumato: **Dyreneus** **Lugdunensis** eccl̄ie suscepit sacerdotiū. Quē **Dyreneū** **Policarpi** auditorem fuisse i puericia cōpim?. Dicit tertio aduersuz hereses libro **Eleutherij** ep̄i t̄pib?: q̄ t̄pā nūc habem? in manibus scribere se opus illud indicat his verbis.

Enumeratio ep̄oz q̄ fuerunt **Rhōme**.
Capitulum. VI.

Undata igitur z edificata eccl̄ia beati apl̄i **Lino** officij Ep̄at? in iungūt. Cui? **Lini** **Paul?** i epl̄a ad **Timotheū** meminit. Quic succedit **Anacle?** post quē tertio loco ep̄atū suscepit **Elemēs**. Hic at cū br̄is apl̄is fuit. z cū ip̄is vitā sp̄ exegit: atqz ab ip̄is institut?: recentē gerebat traditiōis eoz memoriā: z p̄dicatōis eoz formā sp̄ habebat i ocul. Sub h̄g **Elemēte** seditio non modica exorta ē ap̄d **Chorinthū** iter fratres: ita vt ex p̄sona **Rhōmane** eccl̄ie scriberet ip̄e **Elemēs** ad **Chorinthios** epl̄az necessariā q̄ eos reuocaret ad pacē: z fidē eoz q̄ p̄cussa fuerat renouaret: exp̄mens i ea ap̄loz traditiōe: quā nup ab eis ip̄e suscepit. Et post aliq̄nta itez dicit. Quic autē **Elemēti** succedit **Euaris?** et **Euaris** sco **Alexander**. Et post hunc sextus ordiatur ab ap̄ostolis **Sixtus**. Post quem **Telesphorus** qui et illustre martyriuz d̄t

Ecclesiastice historie

xit. Post hūc Higin^o. deinde Pius. post
quez Anicet^o. Huic successit Soter: qui
nūc duodecimo loco ab aplis epat^o obti-
net sortē. z eadē q̄s apli tradiderūt p̄di-
cationes diuine fidei integras illibatasqz
custodit.

Ut vsqz ad illa tpa p̄ fideles miracula
fieb ant

Capitulū. VII.

Nec Hyrene^o in supradictis libris
complex^o ē. Sed et in scdo nibe-
lomin^o eiusdē opis libro: dicens
etia suis tpi^o reliqas q̄sdā diu i-
nepturis i ecclesijs inueniri: h̄ modo scri-
bit: Abest autē lōge ab eis vt mortuū susci-
tent: sicut dñs suscitauit z apostoli p̄ ora-
tiones. Sed z fratres frequēter fecerūt:
h̄ in plurimis ecclesijs: ita vt oī simul ec-
clesia cōgregata: ieiunijs atqz obsecratio-
nibz multis ad deū pfusis: cōuerteret spi-
ritus mortui: z redderet homo viuus per
orationes sanctorz: Et iterū d̄t post aliq̄n-
ta. N̄ si dñm p̄ fantasiaz dicēt fecisse hec:
ad p̄phetas veniam^o q̄ hec ab eo gerenda
eē p̄dixerāt: z q̄ cōfirmarūt hūc esse filium
dei. p̄pter q̄s discipuli sui i ipius nomie:
z ab ip̄o accipientes gr̄am: faciūt hec ad
subueniendum saluti hoim: put vnusquisqz
meruerit. Alij nanqz demones fugāt z
ita eos q̄ incur sati sūt purgāt: vt interdū
illūpi q̄ curati sunt credentes in ecclesia
p̄maneāt. Alij autē p̄scientiā accipiūt futu-
rorū: z visioes p̄pheticas vidēt. Alij infir-
mos manu supposita restituunt sanitati.
S̄z z mortui ab his aliq̄tēs suscitati s̄t:
z p̄māserūt nobiscuz p̄ annos multos. Et
quid plura: Nō ē nūer^o singulaz p̄tutuz:
q̄ p̄ vniversuz mūdum i ecclesijs dei gerū-
tur: p̄ gr̄am z nomē Jesu ch̄i sub Pontio
pilato crucifiri. Que tñ q̄tidie fiūt: nō ob
aliquā nūdinationez: neqz ob pecunie q̄-
stū: s̄z sic grat̄ gr̄a accipit a deo: ita grat̄
eadē m̄strat. Et itez i alio loco idē Hyre-
ne^o de his ita scribit. Sicut inq̄t audiui-
m^o multos ex fratribz in ecclesia gratiaz
habentes p̄phetaz: z oibz linguis loquen-
tes p̄ sc̄tispūs donū: q̄ z mysteria et secre-
ta dei manifestū cū expedit p̄ferūt. Hec
āt i seruim^o: vt oīderet^o diuersas sc̄tispūs
gr̄as: vsqz ad illa adhuc tpa ap̄d dignos
q̄sqz in eccl̄ijs p̄durasse. qm̄ q̄dē in initijs
polliciti sum^o hec nos i tpe p̄baturōs.

Quēsdmodū Hyrene^o canonē septura-
rū diuinaz diffinit. z de lxx. interpretibz.

Capitū. VIII.

Sed z de ordine canonis diuinaz
scripturaz q̄d etiā supradict^o vir
Hyrene^o sentiat: ipius nihilomi-
nus f̄monibz p̄feram^o. P̄io inq̄t
de sc̄tis euāgelijs videam^o. Matthe^o q̄
dē hebreis p̄pria eoz lingua cōscriptū edū-
dit euāgelii: cū Paul^o et Petrus in vrbe
Rhoma euāgelizarēt: atqz ecclie inibi fun-
damēta solidarēt. Post quoz exitū Mar-
cus discipul^o z interpres Petri euāgelii
p̄dicauerat digessit in libro. Post hec Jo-
annes discipulus dñi: q̄ z supra pect^o do-
mini recubuit: edidit euāgelii ap̄d Ephe-
sum vrbe Asiē posit^o. Hec in tertio supra-
dicti operis libro. In q̄nto p̄o de reuelati-
one Joānis scribēs z de numero nomis
antichristi hec refert. Cū igitur hec ita se
habeāt: z in omnibz rectis z antiqz exem-
plaribz iste numerus inueniat. Sed z il-
li hec eadem cōtestent: qui Joannē vide-
rūt in corpore positū: et verbum dñi p̄di-
cantē. qz numer^o bestie: f̄m grecoz com-
potū: z l̄ras que in eodem cōscribunt. Et
paulo post itez subiungit hec. Nos ergo
piculū incurrere nolum^o de antichristi
nomie: cōfidenti^o aliquid p̄nunciantes.
Si em̄ oporteret hic euidēt z palam in-
h̄iam tpe p̄dicari: vtiqz z pillū qui apoca-
lypsim scribit nomē ei^o euidētē fuisse
exp̄ssum. quia nec ipa reuelatio ante mul-
tū tpi^o facta est: sed pene iā n̄ra etate p̄-
finē Domiciani cesaris. Hec nobis etiaz
de Apocalypsi vir supra memoratus ex-
posuit. Deminit autē p̄me eplē Joānis:
z p̄me Petri. plurimaqz ex ipis sumit ex-
empla. Necnō z libellū qui vocat pastor-
is: amplectit̄ dicens. Hū ergo refert scri-
ptura q̄ dicit. P̄mo oīz credēduz est: qz
vn^o est de^o q̄ oia creauit atqz composuit.
Ut it̄ autē et testimonijs de sapientia Sa-
lomonis. Sed z apostolici cuiusdaz viri
cui^o nomē reticuit: sermonū q̄si memoriē
meminit. Iustini q̄s martyris et Ignatiū
memoriā facit. z ea que scripserūt p̄ducit
i mediū. z p̄mittit se q̄z aduersus scripta
Marcionis respōsuz. Sed z de septua-
ginta interpretibz diuinaz scripturarum
audi quibz referat p̄bis. De^o (inq̄t) homo

factus est et ipse dominus saluabit nos. Qui dedit signum illud quod de virgine scriptum est. et non sicut quidam dicunt eorum quod modo ausi sunt aliter interpretari scripturas. Et ait. Ecce in uentura in ventre concipiet et pariet filium. sic interpretatus est Theodocion ephesius. et Aqila ponticus: ambo iudei. preseliterunt: quos secuti sunt Hebionites qui dicunt christum esse Iosephum natum. Et post pauca iterum ista subiungit. Prius ei inquit quod Romanorum inualesceret principatus: cum adhuc Macedones Asiam possiderent: Ptolomeus Lagi filius uolens bibliotheca sua quam apud Alexandria ex omnium veterum grecorum voluminibus construere: maiorem gloriam querere: petiit etiam ab hierosolymitanis ut hebreas eorum etiam scripturas in grecam linguam interpretatas acciperent. At illi subiecti quippe erant macedonibus electos et in scripturis sanctis eruditissimos: atque in utraque lingua peritissimos viros septuaginta presbyteros miserunt ad Ptolomeum: qui tamen dei uoluntas et consilium gerebat. Tunc ille singulorum uolens accipere documenta: et uerum ne forte per interpretationem occultaret inserta diuinis voluminibus: singulos a se inuicem separat: et eadem seorsum positos interpretari iubet: eumque ordinem interpretandi in singulis quibusque voluminibus obseruari: quos rursus se coram inuicem reuocari: et referre ad inuicem quod singuli interpretati fuerant facit. Et tunc deus uere glorificatus: et scriptura sancta quod uere diuina esset agnoscitur. Quod enim eadem ipsidem prophetis: ipsidemque nominibus ac sententiis scripserat: ab initio usque ad finem: ita ut et ipsi qui aderant gentiles agnoscerent: quod dei nutu scripture tunc interpretate sunt. Et nihil mirum si diuina ueritas hec ita fieri procurauit: cum et in ea captiuitate quam populo acciderat sub Nabuchodonosor rege: corruptis scripturis: cum post septuaginta annos iudei ad patriam suam rediret in temporibus artaxerxis Persarum regis inspirauerit deus Desdram sacerdotem ex tribu Leui ut omnia peritura prophetarum uolumina ac propheta repararet: et restitueret populo legem quam per Moysen fuerat data. Nec Hyrenensis.

Enumeratio sub Commodus sacerdotum.

Capitulum. IX.

Figitur decem et nouem annis Antoninus cum impio perdurasset: post excessum sui principatum Commodus de-

reliquit. Huius primo imperii anno Julianus apud Alexandriam sacerdotium suscepit: Agrippino exactis duodecim annis in episcopatu defuncto.

De Pantheno philosopho.

Capitulum. X.

Um patet tempus schole ecclesiastice: et doctoris officio preesset uir in omni eruditione nobilissimus Panthenus. ex quo apud eos consuetudo antiquitus tradita usque in hodiernum permanet: diuinarum scripturarum doctores inibi schole ecclesiastice haberi: uiros dicitur in scientia et in eruditione prebatissimos. Huius officij uelut auctor quidam et dux (uir de quo supra diximus) satis illustris habebatur. quippe qui et in philosophis prius quam stoici appellantur nobilitate claruisset. Cuius tantum studij erga prophetam dei et tantum amoris fuisse traditur: ut etiam ad predicandum christi euangelium omnibus gentibus que in orientis ultimis secessibus recedunt: fidei et deuotionis calore profectus sit: et usque ad Indiam citeriorem prophetam dei predicatio perueniret. Erant enim adhuc in illis temporibus et euangeliste nonnulli: qui ad imitationem sanctorum apostolorum in diuersis orbis partibus circueuntes per gratiam dei et animi sui protulissent: prophetam dei et fidem christi ignorantibus quibusque gentibus inferebant. In quibus precipue et illustris Panthenus habebatur. Quem ferunt cum ad Indos peruenisset: reppisse quod Bartholomeus apostolus apud eos fidei semina prima condiderit: et Data thei euangelium hebreis scriptum litteris dereliquit: quod per idem tempus supradictus Panthenus inibi repperit detulerit. Sed et in multis preterea alijs doctrine ecclesiastice studijs apud Alexandria clara satis prouisa et nobile uiam: optimo et admirabili fine conclusit: tam uia uoce discipulos instruens quam et librorum monimentis etiam posteris thesauros scientie derelinquens.

De Clemente Alexandrino

Capitulum. XI.

Abus diuinarum eruditionum scholis quam maxime effloruit apud Alexandria Clemens: eodem uocabulo qui et ille in urbe Roma: apostolorum et successorum et discipulorum uocitatus. Denique ipse huius Clemens in septimo dispositionum libro: Pantheni tanquam magistri et preceptoris sui mentionem facit. Sed et in primo libro strama

Ecclesiastice historie

tū: hunc eundē designat: i eo loco vbi enu-
merat q̄ plures aplice p̄dicatiōis reppes-
rit viros. hec dicēs. **V**ibi q̄dē cōmenta-
rū hui⁹ opis nō ad ostētationē scribunt:
sed ad cōmemorationē senectē: z ad obli-
uionis remediū: q̄ scz i his sit mihi adum-
bratio q̄dam rez magnificaz diuinorū q̄s
p̄boz: q̄ audire merui a viris sc̄tis z br̄is:
q̄rū ab alio ap̄d Achaiā: ab alio ap̄d Sy-
riā: ab alio p̄o in oriētē: z maxie ap̄d pale-
stinā: institut⁹ sum ex hebreorū origine ve-
niente. Ad vltimū autē in egypto magiste-
rio vsus suz: viri p̄tutis z sciētie merito oī-
bus p̄ferē di post quē velut thesauro i ab-
sconditis repto aliud q̄rere vltra cessauī.
Et illi q̄dem diuine doctrine p̄itatē: mihi
q̄ sibi ab ip̄is statim primis autorib⁹ Pe-
tro z Jacobo ac Joāne z Paulo sanctis
ap̄lis tradita fuerat: tanq̄ patres filio cō-
mēdarūt. Sz pauci patrib⁹ similes filij.
Tū deo fauente p̄ ip̄os in nobis apostoli-
ci germinis plantata sunt semia.

De Ep̄is Hierosolymoz Capitulum. XII.

Er idem tps ecclie hierosolymoz
Drū Marcillus p̄erat. q̄ fame me-
rito n̄ris adhuc t̄pibus celebrat.
q̄ntādecimā post eos q̄ ex circū-
cisiōe fuerant successione vsq̄ ad tempa
Adriane obsidiōis adducēs. Primū nā-
q̄ inibi ex gētib⁹ ep̄m fuisse indicauimus
Marcū. post quē Cassianū. ide Publiū.
post hūc Maximū. et sic Julianū. post
quē Baiū. z itez aliū Julianū. Capitonē
q̄z z Valentē. Inde Dolicianū. post quē
tricesimū ab ap̄lis Marcillum.

De Rodone z Marcionis secta Capitulum. XIII

Erū ea tēpestate Rodo q̄daz ex
Asia puincia oriūd⁹. vt ip̄e scri-
bit: i v̄be Rhoma erudit⁹ refert
a Taciano (cui⁹ i supiorib⁹ iter
ceteros sc̄ptores meminimus) libros q̄s
plurimos: z maxie p̄tra Marcionis here-
sim sc̄psit. quā asserit idē Tacian⁹ i diuer-
sas sc̄ssam esse snias. Sz q̄z ob quā cau-
sam ex eadē heresi sc̄ssi sunt: ip̄e p̄ hec ver-
ba designat. Propterea inq̄t etiam inter
semetip̄os discordāt: qz id affirmare cus-
piūt qd nō pōt stare. Ex eoz nanq̄ grege

est Appelles: q̄ abstinētie z senectut⁹ p̄ci-
rogatiue vsus: vnū qdē oīm fatef esse in-
tiū. p̄phetas tū cōtrario spū asserit insp̄i-
rato s: sequēs p̄suasionez s̄ginis cuiusdā
acte spū demonis nomie Filumine. Alij
autē sicut ip̄e nauta Marcion: duo eē p̄ci-
cipia itroducūt: e q̄b⁹ est z Pōtic⁹ z Bassi-
licus. Qui z ip̄i secuti sūt qdē Pōticū lu-
pū. sz nō iuuenētes exituz rez: sicut ne ille
q̄dez: ad ea q̄ putarūt esse facilioza cōuer-
si sūt: z duo p̄cipia itroduxerūt absq̄ vl-
lis hoc p̄bationib⁹ cōfirmantes. Alij q̄z
ex eisdez rursus in deterius deuoluti sūt:
nō solū duo sed tria p̄cipia z tres natu-
ras cōfirmātes. Quozū p̄nceps z auctor
est Siren⁹: sicut ip̄i defēsores dogmatis
huius dicunt. Sed z ip̄e des̄cribit. vt
p̄gressus sit cū Appelle. ita referēs. Nā et
senex Appelles habuit nobiscū s̄monez:
z mltā male docere cōuict⁹ est. Un̄ z asse-
rebat nō oportere oīno fidei discuti rati-
onē: sz vnūquēq̄z debere in eo qd credidit
p̄manere. Salutē nāq̄ esse his qui in cru-
cifixū sperāt: tātū vt in bonis op̄ib⁹ inue-
niant. manifeste tū decernebat de deo s̄i-
cut p̄dixim⁹ vnū esse p̄cipiū vt z nos di-
cim⁹. Et inde exponēs eius omnē sniam:
itroducit etiā ip̄e suū sensuz. Dicebā autē
inq̄t ad eū. Un̄ tū inq̄t ostēdim⁹ vni⁹ p̄ci-
cipij rōnez: aut quō bec asserant edisserēs.
Tam ille p̄betie q̄dem aiebat semetip̄as
coarguūt. qz nihil oīno cōtinēt veritatē:
ex eo q̄ inter se inuicēz discordāt: z vtiq̄z
falsē sunt q̄ semetip̄is aduersant. Quōāt
sit vnū p̄cipiū: se qd ez scire denegabat:
ita tū sibi videri. Cūq̄z adiuraret a me vt
qd veruz est diceret: sacramēto cōfirmā-
uit senescire quō vnus sit vnigenit⁹ de⁹:
sz t̄mmodo credere. Tū ergo derisuz plas-
ne cum z notatus habui: qui se doctorem
p̄fiteret eoz q̄ se ignorare fatef. In eo-
dem q̄z op̄e refert Calistion qdaz in v̄be
rhoma discipul⁹ extitisse Taciani: q̄ scri-
bit cōpositū eē a Taciano p̄positionum z
q̄stionū librū in q̄ omnia que obscura sunt
z difficilia in scriptur⁹ diuinis absoluat.
Sed idem Rodo in cōmētarijs suis p̄o-
sitiones et⁹ platurū se et confutatuz pro-
mittit. Est autē eiusdem et in exameron
cōmētarius. in quo refert q̄ Appelles q̄s
plurima aduersum legem Moyli cōscri-

plerit impia. et aduersus totā legē blasphemias protulerit: voces coarguēs ut sibi videret: et destruēs ea q̄ scripta sunt.

De pseudo prophetis Catafrigarū.

Capitulū. XIII.

N Ec et multa alia ex supradicti scriptoris copiam libris. cum tñ docti humani generis ad salutem hoim debellādas nihil vsq; ocūgerit: s; diuersas et varias hereses p̄ singla queq; suscitāt loca in q̄b; maximū sui generis serpētē: apud Asiā Frigiāq; pducit Dōtanum qui se nominaret paraclētū: et cum eo mulieres Priscā et Maximillā quas prophetissas velut ex ipius factas inspiratione iactabat.

De scismate quod sub Basso Factum est Rhome.

Capitulū. XV

S Ed in vrbē Rhoma Florin⁹ quidā gradu p̄ byterij de ecclia colapsus vna cum Basso socio criminis et furoris plurimos de ecclia i suū barathrū deducebāt: noua aduersū vitatē figmēta machinātes. S; aduersus heresim Catafrigarū scutū validissimū protulit Apollinar⁹ byerapolites: d̄ q̄ sup̄ memorauim⁹. Aliq; q̄ plurimi ad id locoꝝ eruditissimi viri aduersus eos pro vitatis defensione certarūt. q̄ etiaz nob̄ ad historie textū monimēta validissima reliquerūt. Interi vt dixim⁹ Apollinar⁹ scribens aduersum hāc heresim. et designās in pfatiōe q̄ p̄ ecclias Galicie: vicinarū q; puinciaz digrediens: et plurimos ab eis irretitos videns: multos q̄dem et coram disputādo correxit: rogatus tñ a fratrib; etiā hec ad ipos septa transmiserit. in q̄b; post aliquāta cū auctore hui⁹ heresis designasset: p̄grediēs etiā hec addit.

Que de Dōtano et ceteris pseudo prophetis feruntur.

Capitulū. XVI.

O Rigo inq̄t hui⁹ heresis q̄ aduersum eccliaz nup̄ ex orta est inde descendit. Uicus q̄dā esse dicit apud Desiā Frigie citatē: q̄ ap̄ pellat ardābau. i q̄ aiūt. Dōtanū q̄ndaz noie: q̄ nup̄ ad fidē ch̄i venerat: sub grauo Asiē p̄cōsule. cupiditate nimia sp̄mat⁹

accensum: cōtrarijs spiritib; in semetip̄o locū dedisse: ac repēte in quodam excessu mētis effectū: et velut spū actum ploq̄ cepisse noua q̄daz et diuersa: ab his q̄ ex successiōe maior ecclie tradita fuerāt velut prophetali specie pferentē. Que cū ita fieri viderent hi qui p̄ idē t̄ps aderāt auditores: aliq̄ eū velut demone repletum: et erratico p̄flatū spū: ad decipiēdos populos iudicātes obiurgabāt: et ploqui oīno p̄hibebāt: memores dñici p̄cepti et cōminatōnis ei⁹ qua iubet obseruari a falsis prophetis. Aliq̄ aut̄ velut spūsc̄to repletū et p̄betica gratia donatū putabant. et immemores dominici p̄cepti erratico et seductori spiritui eatenus indulgebant: vt etiā p̄uocare eū ad dicēda aliqua delectarent. Et hoc fiebat arte diabolica: qua indisciplinatis p̄ditio parabatur. a q̄b; Dōtanus cū sup̄ q̄ dignū est in veneratiōe habere: in tātū temeritatis progressus est vt etiā duas quasdā mulieres insano spiritu quo ip̄e replebat particeps sibi faceret: et ad insaniendū secum pariter edoceret quo facilius vterq; seruis in erroꝝ p̄vtrūq; caperet. Dicit iam beatificare referunt eos qui sibi familiarē adhibebāt: et p̄missionū magnitudine tumidos reddere. interdum etiā obiurgare quosdaz vti ne in omnib; adulatores deprehenderent. Tamē p̄pauci erāt ex Frigib; qui eorum deciperent insania. Quib; et p̄suadebat: vniuersam eccliaz que per orbē terre est blasphemare. et non solū nihil ei deferre reuerentie: sed ne limē quide; eius incēdere. Frequenter tamen aduentantib; ex Asiā fratrib; vesani et contra fide; ch̄i bacchātes cōfutati: vt heretici et corruptores veritatis: ab ecclie cōuentu et societate depulsi sunt. Hec in libro primo scribens: et per om̄e operis sui corp⁹ fraudes heresis in singulis q̄busq; conuincens. in secundo quoq; volumine de eisdem etiā hōc scribit. Quale est aut̄ inquit q̄ et prophetarum percussores nos vocant: pro eo q̄ insanas eorū non suscepim⁹ phantasias. Dicunt em̄ hos esse quos p̄miserit dñs ad populum suum se esse missurū prophetas. Respōdeat ergo nobis si a deo missi sunt p̄phete Dōtanus et mulieres ei⁹. Quis eorum a iudeis persecutionē passus est?

Ecclesiastice historie

Aut quis ab iniuris occisus est: Uel quis eorum pro nomine domini tentus est: et ante reges et principes stetit: Aut quis in synagogis iudeorum flagellatus est: uel quis lapidatus est: Quinimo et contrario traditus: quod sine uite exemplo Jude traditoris arceperint. Dicunt ei ipso demone quo inspirabant adigete: diuersis quibus temporibus uitam laqueo finisse. Illud pro admirabile vel prophetice iporum primo genitum Theodotum nomine: tradit quidam tempore uisum sibi esse: uelut in celos assumi. et se credidisse spiritui erroris: quo enectus in excelsum: et inde deductus ad terram finem uite exitu pessimo terminasse. Sed hec ipsi de Montano uel Theodoto ac mulieribus ita gestum negant: tamen a pluribus affirmat. Quid tum: inter negantes et confirmantes nos rei fidem relinquimus in medio. Item post aliquanta subiungit et hec. Sed et sancti Episcopi prebatissimi uiri: qui per idem tempus fuerunt Zoticus decumana: et Julianus de apanna: aggressi cohibere spiritum qui loquebatur in Daximilla: iusserunt themissione obturare os eorum: et excludere uocem falsi et erratici spiritus. Quod et ita factum est. Et iterum coarguens falsam fuisse Daximille prophetiam: quod bella quod plurima imminere predixerat: his ueritatis: et quomodo non eius mendacium euidenter arguitur. Tredecim namque tam exacti sunt anni usque ad presentem diem ex quo mortua est mulier ista: et nusquam prosum uel priuatum uel publice bellum aliquod exortum est. Sed et christianis per dei misericordiam pax iugis et firma perdurat. Sed et in tertio libro de his qui se iactabant quod multi martyres ex eorum heresi restitissent: hec dicit. Cum inquit in omnibus que supradiximus conuicti: nihil respondere poterint: ad martyres confugiunt dicentes: multos se habere martyres. et hoc esse indicium quod uerus sit apud eos propheticus spiritus. Quid ergo? Quia multi et alij hereticorum plurimos martyres habent: ideo ad quod ascendunt estis quod etiam ueritas apud ipsos sit. Nam primi qui dicunt Darcion iste habent plures martyres. Sed que esse poterit apud eos martyrium ueritas ubi christi ueritas non est? Et post aliquanta iterum subiungit. Denique et sancti martyres qui per ueram fidem martyrium ducunt: cum de ecclesia pro-

cedentes ad passionem ducunt: si qui forte inuenti fuerint cum eis de herese frigidum: secernunt se ab eis: et respuunt eorum societatem: nec ullo genere: cum iam martyrium palmas teneant spiritui Montani et Daximille ad quiescendum putant. sicut et nostris temporibus apud Apiam que est supra Venandrum posita gestum scimus a Baio et Alexandro qui de Eumenia martyres extiterunt.

De Dilciade et scriptis eius

Capitulum XVII.

Et eodem autem opere meminit et Dilciade scriptoris: tanquam quod et ipse librum aduersus heresim supradictam conscripserit. Denique et inserit ex eius dictis sui operis hec uerba. Neque enim credendum est inquit in excessu mentis: id est per amentiam prophetari: quod est proprie pseudo prophetarum. Ubi enim quis amens efficit: iustitiam rectitatem esse non potest tenere. quod sine dubio initium sumunt ex impetitia: ad finem pro de uoluntur amentie: sicut supra diximus. Hoc autem modo neque in ueteri testamento quecumque: neque in nouo per dei spiritum extitisse prophetam poterunt demonstrare: quod neque Agabus: neque Judas: neque Silas: nec quattuor filie Philippi: neque Amnia que in philadelphia ecclesia prophetauit: neque Quadratus: neque alii quos ex numero ipsorum hoc modo dinoscitur prophetasse. Et post pauca iterum subiungit et dicit. Si et post Quadratum et Amniam philadelphia: ut aiunt: mulieres iste Montani successerunt in prophetica gratia. et sicut confirmabant uniuersae ecclesie date sunt ad prophetandum: usque ad aduentum domini decipit eorum confirmatio. Quartodecimum etiam iam pene habet annum ex quo defuncta est Daximilla. Hec ex supradicti uiri commentariis. Ipse pro de quo indicat Dilciades: etiam alia nobis prophetie operis non contemnenda monumenta dereliquit. Scripsit namque aduersum gentes librum: et aduersum iudeos alium: et ad principes romani regni apologeticum: pro fide nostra scripsit et aduersum Catafrigas hereticos.

Quarta etiam Apollonis Catafrigas confutando prosequitur.

Capitulum XVIII.

Ed et Appolloni^o qdam ecclesia^m sticus nihilomin^o scriptor libelluz aduersuz eos edidit: i q satis vigi later pphetias ipoz falsas esse conuincit. et singula i eis pba coarguit. sil et vitam moresqz eoz q auctores heresis extiterut exponit p hec pba. Sed videam^o inqt quis est h nouus magister: et pmo doctri^{na} ei^o fm dñi sniam: act^o ipius et opa comēdent: Hic est q docuit nuptias solu: et qui ieiunioz leges pm^o iposuit: qui Depuzam et Timiū oppida Frigie: hierusalem nomiauit: atqz i hec oēs cōgregandos decernit: q exatores pecunie statuit. q sub noie oblationū munera artificiosius accepit. q sumpt^o pstat pdicātib^o verbum suū: vt per hoc inuitati enixi^o doctrine eius operā prebeāt. Hec de Dontan^o. De mulierib^o p^o ei^o post aliquāta ita scribit. Ostēdem^o aut^o pmo oīm has pphetissas: ex q spiritu replete sunt viros suos reliquisse. Quomō ergo mētūnt^o Priscas virginē fuisse. Et post aliquāta iterum dicit. Non tibi videt^o q omnis scriptura p^ohibet pphetā munera accipere vl^o pecuniās. Si ergo videas ppheten accepisse aurū et argentū et vestes preciosas: quomō eum ppheten putem^o. Et iterū post aliquāta subiicit dicens. Sed et Themisus qui apud eos nomie tm cōfessionis in status est: vere autē cōfessionis fructibus caret. qm quidē per multā pecuniā vincula deposuit: quē oportebat: vt iqz humilit^o se agere. Hic arrogantia elat^o: apostolice si bi aliquid auctoritat^o assumens: epistolas ad omnes ecclesias scribit: in quibus docere conat^o eos qui multo recti^o qz ipse credebant: et cohortat^o omnes ad nouas verborū adinuetiones accommodare aurem suam. Blasphemāt aut^o dñm et apostolos eius et sanctam ecclesiam. Sed et de alijs qbusdā qui apud eos vt martyres honorant ita scribit. Verū ne in plurib^o imoremur: dicite nobis de alexandro qui semetipm martyre dicit: quez conuiuiam habet hec pphetissa: quē adorat vt deū. nōne hic pro latrocinijs alijsqz nefarijs actib^o rextitit: Non nos dicim^o: sed acta hec publica cōtinēt. Quis ergo eorū cui donat peccata: pphetissa ignoscit martyri latrocinia: an martyr ignoscit prophete rapa

citatis et auaricie crimina: Cum em̄ domi^o n^o dixerit Nolite habere aurū: neqz pecuniā: neqz duas tunicas: Isti in omnibus cōtraria gerūt adqrentes et cōgregantes ea que dñs etiaz habentes iussit abijcere. Probam^o nāqz eos q apud ipos vel pphete vel martyres nominant: nō solum a diuitibus: sed etiaz a pauperib^o pupillis ac viduis pecunias congregare. Aut si habēt confidentiā assunt. et p his habeāt nobiscū disceptationē: vt si cōuicti fuerint vel de cetero desinant talib^o se implicare cōmercjs. Oportet em̄ ex fructibus vel agnoscivl^o etiā pbari pphetaz. sicut et dñs dixit: quia arbor ex fructib^o cognoscit et ppheta verus pbat ex fructib^o. Ut autē de Alexandro certius cognoscat sciendum est quia iudicatus est apud Emiliū frontinum pconsulē Ephesi: nō propter nomen chri: sed ppter quedam latrocinia. nam a chri nomie iam apostata extiterat. Sed post hec vt fideles quidā fratres qui per illud tempus apud iudicem aliquid poterant p ipso intercederent: simulauit se propter nomē dñi laborare. et p h dimittit. Nec tamē in ecclia patrie sue receptus ē vbi latro esse ab oib^o noscebat. Qu si q forte minus his que dicimus ad cōmodandam existimāt fidē: in archiuis publicis apud Ephesum gesta seruant. Que tñ ibi obseruari: hi optimi pphete qui ei famulatur ignorant. Qui vt iqz cuz in his cōuincitur sine dubio et pphetaz ignorātia cuz ipso parit redarguit. Hec et multa alia i eo similia possum^o edocere: Aut si confidūt in comin^o veniāt: et excipiāt intentiones nras: et eruant se ab his si putāt se horum posse effugere pscientiā. Item post pauca de ipis pphetis ista subiūgit. Qu si negāt se pphete ipoz munera accepisse: statuit h vt si conuicti fuerint pphetas se eē vltra non simulent: et mille deferam pba^o menta. Verūtamē necessariū puto etiam reliqs hoz pphetaz fructus pbari. Dicite mihi vos o pphetisse: vult^o pphetat^o cādorib^o et ruborib^o aliquā fucat^o: pphetissa stib^o tingit^o: pphetissa ornamētis vtitur et ornatibus delectat^o: deinde ppheta ad tabulam et ad tesseras ludit: ppheta pecuniā suā ad vsuras dat: Dicant si licet hoc facere pphetis: Ego autem vniuersa hec

Ecclesiastice historie

eis pbabo. Hec et multa alia idē Apollinū ad cōfutandos eos satis pbabiliter et pstanter interuit: designās etiā hoc q̄ quadragesim⁹ iste q̄ hec scribebat agere tur annus: ex q̄ Montan⁹ false hui⁹ vaticinatiōis initiū dederat. Refert etiā de q̄dam Zoticō: q̄ apud Pepuzam cum ppbetare se Maximilla simularet repente ingressus cepit impare spiritui q̄ in ipsa loq̄ba ita vt eū penit⁹ cohiberet. sed obstiterūt hī qui eis adulabant. Deminit autē et Tharse cuiusdā martyris: qui q̄si ex traditiōe priorū se accepisse asseruerit: saluatorē p̄cepisse aplīs suis: vt ne ante duodecimū annū ab hierosolymis discederent. Refert p̄terea et apud Ephesum mortuos a Joanne suscitatos: et alia q̄ plurima: ex q̄b̄ oib̄ vehementer supradicta heresis cōfutatur. Hec Apollonius.

Serapionis de secta Catafrigarū.

Caplm. XIX.

Serapion autē q̄ post Maximinū ep̄s apud Anthiochiā fuit: in epla sua quā ad Caricū et Ponticū scribit. d̄ hac ip̄a heresi post aliquāta hec dicit. Ut autē etiā h̄ sciat q̄ ista q̄ nūc noua p̄phetia: vel potius execratio noua p̄cessit: ab oī fraternitate q̄ vniuerso mūdo ē respuis et refutat: trāmissi vobis Claudij Apollinaris hierapolitani Asiē p̄uincie ep̄i litteras: quib̄ de his pleni⁹ instrumini. In hac at̄ ip̄a Serapionis epla: et subscriptiōes quorūdā ep̄oz et martyruz p̄tinentur. Ex quib̄ vnus hoc modo subscribit. Eius Eyrinus martyr: opto vos bene valere: Alius quoq̄ hoc modo. Aurelius Publius Julius Adybeltho Colomatareie ep̄s: Viuit deus in celis. q̄ beatus Sotas q̄ est i Anchiālo voluit demonē Priscille eijcere: sed adulatores ei⁹ nō pmiserūt. Sed et multoz simul ep̄oz eadē declaratiū subscriptiōes supradictis litteris inherēbāt. Verū de his sat̄ dictū. Que Hyrene⁹ cōtra hereticos apud vrbem Rhomam disceptauit.

Caplm. XX.

Der idem tempus i vrbē Rhomā diuersis nihilominus nouitatibus per nonnullos regula traditionis ecclesiastice verabatur. pro quibus Hyrene⁹ ad diuersos scripta

p̄rogauit. Extat igitur vnus eius libellus q̄ subscribit ad Blastū d̄ scismate Ali⁹ ad Florinū de monarchia. et q̄ nō sit de⁹ maior creator. Hoc em̄ sup̄dict⁹ vir videbatur asserere: q̄ tū postea in errores deuolutus est Valentini. Scribit autē idem Hyreneus et de Ogloa de libru in quo significat p̄secutū se esse q̄sdam ex successoribus ap̄loz. Qui⁹ libelli subscriptiōe satis eleganter affixam his inserere dignū duxi. Adiuuro te inq̄t q̄ transcripseris libru hūc per dñm n̄m Jesum ch̄m et aduentū eius in gloria: cū veniet iudicare viuos et mortuos: vt cōferas hec q̄ scribis: et emēdes diligenter ad exemplaria: de quib̄ transcripseris ad finem. et vt sacramentū adiuratiōis hui⁹ similiter transcribas et inseras his q̄ transcripseris. Hoc autē vtiliter ab illo dicta inserere opi n̄o necessariū credidi. quo p̄ hoc diligens efficiat ois q̄ hoc vltē gere vlt̄ describere dignū duxerit: sciēs ex eplum diligētie a sanctis viris et illustribus traditū. Uex in his q̄ ad Florinū scripsit se Hyreneū sup̄diximus: facit Policarpī mentionē: cum quo se etiā cōuersatū esse designat p̄ hec v̄ba. Hec inquit dogmata Florine que asseris: p̄fidenter dico: q̄ nō sunt sane sn̄e. Hec dogmata nō sunt p̄sona ecclesiastice fidel. Hec dogmata: ne illi q̄dem q̄ d̄ ecclia pulsi sunt heretici: potuerunt aliquā cōmentari. Hec dogmata impietate docent. Hec dogmata sancti illi p̄sbyteri q̄ aī nos fuerūt nunq̄ ptulerunt: illi q̄ et apostolo s̄ viderāt: quos et tu nosti. Uidi em̄ te dum adhuc puer es: i Asia apud Policarpū: tunc quidem p̄clare agentem dū adhuc esses intra palatiū: et studentem placere Policarpo. Multo ei magis mihi illius tēporis rez gestaz inheret memoria: q̄ p̄ntis. q̄ hec que a pueris discim⁹ cum anīa ip̄a coalescunt et adherēt ei: Uñ etiam locum ip̄m tibi dicere possum: in q̄ sedēs disputabat b̄t̄s Policarpus: et incessum illius et vultum ac toti⁹ vite modū et ipsi⁹ quoq̄ corpis habitū. Sed et disputationes quas habebat ad populū: et conuersationē que fuerat ei cum Joāne: quō narrare solitus erat: vel ceteroz qui ip̄m dñm viderāt: et quomō recordabatur oīa ac recensebat verba que sunt dicta a dño ab illis audierat et d̄ virtutibus eius ac d̄

etrina. Et tñ omnia hec cum scripturis cõ
sona proferebat: que tunc ego pro miseris
cordia dei quam mihi donare dignat⁹ est.
attētius et studiosius audies describebat:
nō in chartis sed in corde meo. queq; per
gratiaz dei fideliter custodio. et mecū ipse
sine intermissione quodāmodo rumino. Deū
ergo testor. et in cõspectu ipi⁹ tibi affirmo
q; si qd tale audisset beatus et apostolicus
vir Policarp⁹. exclamasset statim et anres
suas obturasset. ac sic mor⁹ erat ei dixissz:
de⁹ bone in q̄ tēpora me reseruasti vt hec
audiam. Nōne etiam ipm cōtinuo locum
fugisset: in quo sedens vlt⁹ stās huiuscemo
di verba audissz. Sed et ex epistolis eius
quas scripsit vel ad vicinas ecclesias: vel
ad aliquos ex fratribz: cōmonens et cōfir
mans eos et cohortās ad fidem: potest sen
tentia eius euidenter agnosci. Hec Hyre
neus.

¶ Rhome Appolloni⁹ martyriū pas
sus est.

Capitulum. XXXI.

Utruz ea tēpestate Cōmodo Rho
mani regni apicē gubernāte. pax
ecclesijs p omnē terraz p̄pagaba
tur: et sermo dñi ex oī genere ho
mīz ad agnitōez pietatē dī summi aīas cō
gregabat Deniq; et i vrbe Rhoma multos
ex illis illustribz et p̄diuitibus viris: cum li
beris et cōiugibus ac p̄pinq; atq; omī
pariter familia sociant ad fidē. Sed hoc
nō equis oculis ille antiquus humane sa
lut⁹ host⁹ aspexit. Cōtinuo deniq; aggre
ditur varijs nostros machinis impugna
re. primo in vrbe Rhoma hui⁹ Appollo
nū martyri⁹ defensionē fidei: apud grecos
passionis eius historā cognouit: satis ele
ganter concionasse de supstitiosa prauita
te hominū. Appolloniū q̄ndam virū in fi
de nostra et in omībz philosophie eruditio
nibus illustrē: ad iudiciū p̄trabit: accu
satore ei suscitato quodam infelicissimo et
d̄perate salutis homine. Quisq; qm̄ lex q̄
oblatos puniri iusserat ch̄ianos: in dela
tozem prius aniaduertendum censebata
Perbēnio iudice: vt eius erura cōminue
rentur: sententiā p̄. m̄is excepit. Tum de
inde exhortat beatus Appolloni⁹ martyr
vti defensionē p̄ fide sua quā audiēte sena
tu atq; omni populo luculenter et splēdis

de habuerat ederet scriptam: Et post hec
fm senatusconsultū capite plex⁹ est. Ita
nanq; a prioribz lex iniquissime promul
gata censebat.

Qui tūc ep̄i nobiles habebant.

Capitulum. XXXII.

git sub eisdez Cōmodo p̄ncipatu
Eleutherio in vrbe Rhoma trede
cim annos sacerdotio functo: Vi
ctor succedit. Sed et Juliano ap̄d
Alexādrīā post decē annos d̄functo. De
metrius substituit. Apud Antiochiam q̄z
octau⁹ ab aplis ep̄s cōstituit Serapioni
de q̄ et in superioribus memorauimus.
Tunc apud cesariā palestine Theophil⁹
et Marcill⁹ i hierosolymis ecclias p̄curau
ban t. apud Corinthū p̄o Bacil⁹. et apud
Ephesuz Policrates nobiles i episcopis
habebant. Sed et multi in alijs locis refe
runt p̄ idem t̄ps egregij sacerdotes. Nos
tū eoz facimus mentionē: quoz fidem et
sciētiaz ex proprij opis indicijs possum⁹.
habere compertam.

De Pasche questione.

Capitulum. XXXIII.

Utruz ea tēpestate ecclesijs p̄e
sidentibz in puincijs Asiē q̄stio
nō minima exorir: velut ex anti
qua eoz obseruatiōe descēdens
q̄ q̄rtadecima luna putarēt omī genere
pascha obseruandū. qm̄ scz iudeis agnus
p̄cipit imolari: veluti necessario p̄firmans
tes: q̄cūq; die septimane q̄rtadecima lu
na venisset solui debere ieiuium: cuz talis
cōsuetudo i nullis p̄ors⁹ alijs vnq; obser
uata fuisset eccl̄ijs. Ob quā causam cōuē
tus ep̄oz et cōcilia p̄ singulas quasq; pro
uincias puocant. proगतisq; ad se inuicē
ep̄lis que de singulis quibusq; locis vnū
omnes ecclesiasticū dogma confirmant.
ne liceat aliqui nisi i die d̄nica i q̄ d̄ns sur
rexit a mortuis: d̄nicum pasche celebrare
mysteriū: et i hac sola soluēdū esse pascha
le ieiuiū. Erat deniq; vsq; in hodiernū
p̄cilij ap̄d cesariā palestine habiti decre
tū: i quo primū est Theophil⁹ ipi⁹ cesaree
ep̄s: et Marcillus hierosolymorum sacer
dos. Dabet et ē vrbis Rhome p̄cilio sile
aliud decretū: cui p̄fuisse Victor episco
pus idicat. et p̄dri. puicie Palmeas. Gal
f 4

Ecclesiastice historie

lorū quoq; sacerdotalis cōuēt⁹ extat. Hyreneū p̄sulē scribēs Achaie p̄o Bacilum Eozinthioꝝ ecclie ep̄m. Qui omēs diuersis e locis vnam eandēq; iudicij sui sentētiā protulere.

De dubitatione q̄ orta est apud Asiam
Capitulum. XXIII.

Sed ep̄i religionis Asiāne reseruan-
dam magis a veterib; sibi traditā
consuetudinē confirmabāt. In q̄
b⁹ Polocrates q̄ in eis p̄matū age-
re videbat: ad Victorē ep̄m Rhomane ec-
clie scribēs morē traditionis antique ad se
vsq; delatum per hec p̄ba designat. Nos
ergo inq̄t intemeratū pasche colimus diē
neq; addētes: neq; auferētes aliqd. Etenim
magna quedā lumina apud Asiam dor-
mierūt: summi z electi viri: q̄s dñs suscita-
bit in aduentu suo: cuz veniet de celis in-
glia: z req̄ret oēs sc̄tōs suos: in q̄b; ē Phi-
lippus euāgelista q̄ dormiuit apud hiera-
polim: sed et due filie ei⁹ q̄ virgines senue-
runt. et alia eius filia sp̄sancto repleta: q̄
apud Ephesum dormiuit. nec nō z Joā-
nes q̄ supra pect⁹ dñi recubuit. q̄ fuit sum-
mus sacerdos: z p̄tificale petalum gessit
martyr z doctor ecclie: q̄ z ipse ap̄o Ephe-
sum dormiuit: Policarp⁹ q̄s ap̄o Smyr-
nā z ep̄s z martyr. similr z Trafeas ep̄us
ap̄o Eumeniā. sed apud Smyrnā marty-
rio cōsumat⁹. Quid at̄ dicā etiā Sagarē
nihilomin⁹ sacerdotē z martyre q̄ ap̄o La-
odiciā quiescit in pace. Sed z Papiroz z
Bachariū z Helitonē p̄pter regnū dei z
Enuchū est sanctospū repletū: qui iacet i
ciuitate Sardensiū: expectās aduentum
dñi de celis: vt resurgat a mortuis. Isti er-
go oēs diē pasche in q̄rta decima die men-
sis obseruauerūt: fm euāgeliz nihil oīno
extrinsecus agētes: sed si dei regulā p̄ oīa
conseruātes. Sed z ego oīm vestrū mini-
mus Polocrates fm traditionez parentū
meoz obseruo: eoz dūtātat q̄s z ab initio
secut⁹ sum. Septē nanq; ex parētib; meis
p̄ ordinē fuerūt ep̄i: ego octau⁹: q̄ oēs ob-
uauerunt hūc diē: vt cōuenirēt cum illo q̄
fermētū iudeoz ppl̄s aufert. Vñ fratres
charissimi sexaginta z quinq; annos etat⁹
gerēs in noīe dñi mltōz q̄s orbis terre ep̄i
scopoz noticiā plenissime habēs: et sc̄tis
scripturis intēdēs: nō p̄turbabor ex his

que ad terrorē p̄ferunt: q̄ z maiores mei.
dixerūt: obtempore oportet deo mag⁹ q̄
hoīb; Et post pauca: d̄ his q̄ secū aderāt
ep̄is ista subiungit. Poterā aut̄ etiā p̄sen-
tiū ep̄oz facere mentionē q̄s ip̄i petistis:
vt euocarē sicut z feci. Quoz noīa si scri-
bam nimia mltitudo ē: q̄ oēs sciētes par-
uitatē meā cōsensu suo confirmāt q̄ scri-
bim⁹: certi q̄ non inanit̄ canos attulim⁹:
s; in disciplina ch̄i semp conuersati su-
mus. S; ad hec Victor Rhomane ecclie
ep̄s p̄tinaci⁹ agēs. passim toti⁹ Asiae:
ac vicinaz puinciaz ecclias a cōmunio-
nis societate abscondere nitit̄: tanq̄ in he-
resim declinatēs. z l̄ras mittit q̄bus oēs
sil̄ absq; discretionē ab eccliaico federe
segregaret. Sed hoc nō oīib; placebit
ep̄is. q̄n̄ pot⁹ z ecōtrario scribētes ei iu-
bebāt vt mag⁹ q̄ pauc⁹ s; agerz: z p̄cordie
atq; vnanimitati studerz. Deniq; extāt et̄
ip̄oz littere: q̄b; asperi⁹ obiurgāt Victo-
rē: velut inutiliter ecclie cōmodis cōsulē-
tem: Hā z Dyrene⁹ cū ceteris q̄b; p̄erat
Balliaz ep̄is scribēs cōfirmat quidez: vt
in dñica diē resurrectionis dñi mysteriūz
celebret. Victorē tñ arguit q̄ nō recte fe-
cerit abscondere a corpis vnitāte tot z tātas
ecclias dei: q̄ morē sibi antiq̄tus traditū
custodirēt: Sed et de multis alijs cōmo-
net p̄ hec p̄ba. Nō solū inq̄t d̄ diē pasche
agit cōtrouersia: sed et de ip̄a specie ieiū-
niz. Quidā em̄ putāt vna tñ die obser-
uari debere ieiūniū: ali; duob; ali; p̄o plu-
rib; nōnulli at̄ etiā quadragita: ita vt ho-
ras diurnas nocturnasq; cōputantes di-
em statuāt. Que varietas obseruātie nō
nūc p̄mū: neq; n̄fis t̄pib; cepit: sed multo
ante nos ex illis (vt opinor) qui nō simpli-
citer quod ab initio traditū ē tenentes in
aliū morem vel p̄ negligētiam vt p̄ impe-
ritiā postmodū decidere. Et tamē nihilo-
minus oēs isti etiā cum in obseruātia var-
riarēt inter semetip̄os: et nobis cū pacifi-
ci fuerūt semp z sūt: nec dissonantia ieiū-
niz fidei cōsonantiā rupit. Post hec in se-
rit etiā historiā quādam que p̄ sui oportu-
nitāte neca nobis debet omitti. Deniq;
ait: z illi oēs añ Sorozē p̄sbyteri: q̄ ecclie
cui tu nūc p̄es sacerdotiū tenuerūt. Anice-
tū dico z Pū: Iginūmq; z Telesphorū
et Xystum. neq; ip̄i ita tenuerūt: neq; hī q̄

cum ipsis erant: et tamen cum ipsi ita non observarent pacem semper habuerunt cum illis ecclesijs que hunc observantie morem tenebant: cum utique et ipsis contrarium videret quod non etiam ceteri similiter observarent. Nunquam tamen ob hoc repulsi sunt aliqui ab ecclesie societate. aut venientes ab illis partibus non sunt suscepti. imo potius et omnes presbyteri qui fuerunt ante te: omnibus spiritui qui non ita observabant presbyteris ecclesiarum eucharistiam solenniter transmittentibus. Beatus autem Policarpus cum ad urbem Rhomam pervenisset sub Aniceto: cumque de alijs nonnullis parum quid habuissent inter se. statim tamen consentit in pace. de hac questione ita egerunt ut non unusquisque sententiam suam obstinata contentione defenderet. Neque enim aut Anicetus Policarpum suadere poterat: ut non observaret ea que non fuerat Joanne discipulum domini nostri: vel ceteros apostolos cum quibus semper fuerat observasse. neque rursus Policarpus Anicetum persuasit ea deserere: que ille dicebat a se maiorem more servari. Quibus ita inter se habuissent: communicaverunt sibi in vicem: ita ut cederet Anicetus Policarpo: etiam sacerdotali ministerio honoratus duntaxat contemplatione perfungi: et ita ab invicem plena fide: pace integra: et firma charitate discedunt: ut omnes ecclesie sine que ita de pascha: sine que non ita observarent: inter se tamen concordiam custodirent. Hec Hyrenus agens nomine sui opus pacem videlicet dei ecclesiarum conciliam scribit. Et non solum victor: sed et diversis ecclesiarum rectoribus similiter per epistolas asserit: quod nulla pro hac questione in ecclesijs dissensio debeat oboriri.

Ut omnibus una sententia de pascha complacuit
Capitulum XXV.

A pud Palestinamque convenientes in unum sacerdotes dei: Marcionem hierosolymorum et Theophilum: et quibus iam supradiximus: et cum ipsis Cassianus Tyrius: et Clarus de prothomaida: et ceteri multi pariter congregati: cum de hac questione agerent: quod etiam apud ipsos apostolica traditio contineret: circa finem decreti quod in concilio eorum statutum est hoc modo indicat. Epistola autem nostre: exemplaria per omnes ecclesias transmittantur: ut in rei efficiamur animamque

diversis erroribus immergant. Designamus igitur vobis quod et apud Alexandria eadem que apud nos die pasche solennitas geritur. quod et ipsorum nobis littere deferunt: et ipsi nostra septa suscipiunt: ut pariter et consonanter diem festum celebremus. Hactenus de supradicta questione et his que in veteris scriptis haberi reperimus.

Que de Hyrenis scriptis usque ad nos pervenerint.
Capitulum XXVI.

Erat autem adhuc Hyreni propter eos quos supra enumeravimus libellus: etiam aliud volumen egregium adversus gentes: quod de disciplina attribulavit ad Marcianum quendam scribam: et dialogi de diversis in quibus testimonia de epistola ad hebreos ponit plurima: et de sapientia que dicitur Salomonis. Hec sunt que ad nostram noticiam: etiam de Hyreni opusculis pervenerunt.

Que etiam ceterorum qui in eodem tempore floruerunt:

Capitulum XXVII.

Quomodus autem tredecim annis imperio gubernato Pertinax post se regnum reliquit. Duo sex solis mensibus retento idem Pertinax die vires obiit: et Severus post hunc suscepit principatum. Eius temporibus plurimi ecclesiastici viri nobiles et stilo illustres extiterunt: sicut et eorum monumentis agnoscimus.

De his qui Artemonis introduxerunt sectam: qualis moribus fuerit: Quosque peracto sacrosanctos libros temerare ausi sint.

Capitulum XXVIII.

E quibus est Eracitius: qui in apostolum commentatus est. et Marcianus qui de famosissima omnium hereticorum disseruit questione. que spiritus inquit ritur: unde sint mala: vel unde malitia: et quod materia facta sit et non infecta. Sed et Candidus qui in hexameron id est de principio Genesis scribit. Appianus quoque de eiusdem similiter commentatur. Sextus etiam qui de resurrectione disseruit: et de ceteris nonnullis. Arabianus quoque et alij innumeri. quos longum est vel enumerare: vel etiam per aliquo illustri unumquemque dictorum suorum indicio designare. Plurimi tamen ipsorum exortas temporibus suis hereticorum perfidias confutantes: fide rectam et

Ecclesiastice historie

apostolicam monumentis suorum volumi-
num mandauere. ut Artemonis illius he-
reseos auctorem quā postmodū Paulus
samosatenus nostris iam pene tēporib⁹
instaurare conatus est. de qua dignus est.
que vel quā sit historia comprehendere.
Hec Heresis puz hominē. id est absq̄ dō
fuisse saluatore cōfirmat. id q̄ atiq̄tus ab
ipsis etiā apostol⁹ traditū esse mentit. Ad-
uersuz quos vnus ex his quos supra me-
morauim⁹ ecclesiastic⁹ scriptor ita respō-
dit. Aiunt inquit aliqui etiam ipsos apo-
stolos ita vel suscepisse. vel ceter⁹ tradidisse:
sicut nunc ipsi asserunt. et hanc vitatē
p̄dicationis esse seruata vsq̄ ad Victoris
tempora. Et quō successores eoz scriben-
tes aduersum gentiles: vlt aduersum here-
ticos. id est Justin⁹ et Hilciades ⁊ Zaci-
anus et Clemēs: ⁊ alij q̄ plurimi d̄ deitate
ch̄i apertissime differūt. Hyrenet vero et
Helstonis: ceterozūq̄ qui per idem tem-
pus fuerunt volumina quis ignorat: q̄b⁹
deū ⁊ hominē simul p̄dicāt ch̄m. Sed ⁊
psalmi vel cantica que a fratrib⁹ fidelib⁹
initio scripta sunt verbum dei esse ch̄istū
et deum tota hymnoz suoz laude cōcele-
brant. Quōmō ergo tot seculis fidez p̄di-
catū nunc isti asserant: q̄ a Victoris tem-
porib⁹ exordium sumpserit: Quōmō au-
tem Victor de hoc calumnia faciūt: q̄ sci-
ant Victorē Theodotū Coriariū qui p̄n-
ceps ⁊ pater extiterat impietatis ipsoruz
de cōmuniōe ecclesie repulisse. qui p̄m⁹
Rhōme ausus est dicere purum hominē
fuisse ch̄istum. Si em̄ Victor (vt dicūt)
ita credebatur: quōmō eijciebat de ecclesia
Theodotū blasphemie istius inuētozem:
Sed de Victore hec cōmemorasse suffi-
ciat: cui decem annis episcopatu functo
Zeferinus sacerdotij successor extitit. no-
no p̄ncipatus Severi anno. De quo Ze-
ferino eadem scriptura qua in supiorib⁹
vsi sumus talia quedam refert. Igitur cō-
monebo vos fr̄es de his q̄ gesta sunt apd
nos: q̄ si forte in sodomis accidissent etiā
illos emēdare et corrigere potuissent. Lō-
fessor quidam erat apud nos Fatalis no-
mine: n̄a adhuc confessus memoria. Hic
deceptus aliqui ab Asclepiado quodam ⁊
Theodoto collectarijs. qui ambo disci-
puli erant Theodoti coriarij: illius qui p̄-

mus pro hac stulta assertione ab ecclesie so-
cietate depulsus est Victor tunc vr̄bis
Rhōme ep̄o ⁊ aduenit: vt accepto ab eis
salario episcop⁹ illius heresis nominaret
certa pactione. id est centum quinquagita
denarijs menstrue p̄stationis. Quis Fla-
talis cum se in hoc accept⁹ locasset: frequen-
ter ammonēbat in somnis a d̄no: quia mi-
sericors deus ⁊ d̄ns noster Jesus ch̄rist⁹
nolebat martyrem suū quī sibi in multis
passionib⁹ testis extiterat de ecclesia p̄de-
re. Sed cuz negligētius suscipet visioes
primatus amore et turpis lucri d̄uict⁹ il-
lecebra ad vltimū a sanctis angelis p̄ to-
tam noctem verberatus: ⁊ penis grauib⁹
excruciat⁹: mane cōsurgens cilicio se in-
duit et cinere se conspergit: ac multis lac-
chrymis errorem suū desens: ante pedes
se Zeferini episcopi prostermit et vestigijs
omniū nō modo clericoruz: sed etiam laico-
rum multa cū lamentatione puolutus in
lachrymas ⁊ miserationes omnē prouoca-
uit ecclesiam vt indulgentiā sibi a ch̄risto
continuis ⁊ iugibus pro ipso precib⁹ im-
plorarent: ostēdens simul in cōspectu do-
mini liuores corporis ei⁹ et cicatrices: q̄s
pro nomie ipsius confessione susceperat
vix aliquando in cōmuniōe ecclesiastici
corporis reuocatus est. Sed ⁊ post aliq̄n-
ta idem scriptor adiungit etiā hec. Scri-
pturas autem diuinas absq̄ vlla timorē
reuerētia coruperunt. antique vero fidē
regulam proterue ⁊ impie respuunt: igno-
rantes ch̄istum. quem idcirco non inue-
nerunt: quia non recte quesierunt. ⁊ in tan-
tum stulticie impietatisq̄ prolapsi sūt: vt
si quis eis sermonem de scripturis pro-
posuerit: illi e contrario proponāt: vtruz
hic sermo de quo agitur: coniunctum: aut
separatum genus syllogysmi faciat: et de
relinquentes sanctas dei scripturas: geo-
metriam tractant tanq̄ qui vere de terra
sunt de terra loquunt. Et ideo eum qui deo
sursum est et d̄ celis venit ignorāt. Deniq̄
Euclides apud eos vel maxime in geome-
trie disciplinis viget. Sed ⁊ Aristoteles
et Theofrastus ab his in ammiratiōe ha-
bentur. Baliennus h̄o a nonnullis eoruz
et adoratur et colitur quorum artibus et
doctrinis hereseos sue impietatem nitun-
tur inserere. et deceptionibus hominū ig-

norantiū deū simplicitatē diuinā scri-
pturaz & sinceritatē fidei subtrahūt. S; hoc faciūt: q; nec vicini effecti sūt fidei: p;pterea & diuinas scripturas absq; villo timore cōtempserūt: & corū p;petes eas emēdare se dicūt. Verum ne quis me putet falsa aduersus eos p;ferre: palam est omnib; noscere si quis vult exēplaria eoz accipere & cū alijs nihilomin; eoz exēplarijs cōferre: inueniet etiaz inter se ipsa mltū dissonare: quia vnusquisq; vt sibi videt emēdat. Deniq; asclepiodoti si pueniūt oino euz theodoto. tum deinde etiam discipulis eozū siq; forte transcripserunt: qd eis visus est vel addere licuit v' auferre: et oibus p;ferūt habere se emēdata: magis autē inq; nata exēplaria. Rursus Hermosili exēplaria nō cōsonant cū Apollonidis. Sed ne ipsa quidē sibi p; se concordāt: si priora cum posteriorib; conferas. Semp emēdant quibus semp displicet quod emēdat. et noua queq; perquirūt: cum eis que in vsu sunt videbuntur aduersa. Quid autē temeritat; habeat istō admissum: neq; ipsos arbitroz ignorare. Aut ei nō credūt diuino spū scripturas esse conscriptas & sunt infideles. aut semetipsos arbitrant sapiētiores esse spirita scō. Et qd aliō indicant per hoc nisi quia a demone agunt. Neq; em negare possunt factū suū: quādo qdēz etiā manus eozum in ipsis exēplarib; teneant: & nouerit ipsi q; a magistris suis & doctoribus scripturā fm illud corrupte legēns etiam explanatiōis susceperint intellectum. Quidam autem ex ipsis ne corrūpere iam scripturas dignati sūt: sed penitus abnegare legē sc; & p;phetas: & obtentu impie hui; assertiōis in vltimū pditiōnis gurgitē deuoluti sūt. Deniq; hec suscipiant bystorij esse mandata.

Explicit Liber quintus:

Incipit Liber sextus
Ecclesiastice Historie: cum capitulorum annotatione.

De persecutione Seueri
Caplm. I.

De cum Bene

r; q; p;secutiōib; agitari ecclesias p; clara a militib; chri; p; pietate certamina martyriū gerebant: precipue tu apud Alexandria q; ex oī egypto ac Thebaide velut i qdā stadiū pietatis Athethe dducebant: q; pro suppliciorum mortisq; patiētia consequebantur a deo immortalitatis coronas.

De martyrio Leonidis p;ris Origenis & de ipsi; Origenis a puero institutione.
Caplm. II.

A quib; & Leonides Origenis p; p; martyrio chri; capite plex; tenet; adhuc etat; sup;dictū puez derelict; q; t. Quicq; q;lib; animis ex eo erga diuine leg; studia viguerint nō erit ipoz nū pauc; exponere. precipue q; & apd q; plurimos opinio d; eo celeberrima diuulgata est. Et si qdēz velit quis oēm vitam viri hui; litteraz tradere monumentis certum est quia tanta sunt de eo ac talia: que p;rium de eo & opus requirant: et ocium. Nos tñ in p;nti quāta possum; breuitate iherem; huic opi: etiā que ad ip; spectāt pauca de multis: que vel ex ipsi; epistolis ad nos vsq; seruat;: vel ex alioz bystorij; indicata cognouim;. Cuius gesta si res pateret; et ex ipsis cunabulis digna mihi videt; posteritat; memoria. Decimū nanq; imperū agebat Seuerus annū: Alexandria; p; idem tēpus: omni; egypto p;si debat letus. Episcopatū i ea post Julianum Demetrius suscepit. Cum sup; moduz accenso p;secutiōis incēdio & multis ea tempestate martyrio coronatis: in tantum ardore capescēdi martyriū puerulus tunc adhuc Origenes exarserat: vt spōte se piculis ingereret: & alijs in certamine posit; p;cep; in medios rueret: ita vt insectari ipam mortē & rape velle videret quaz & adipisci oimmodis potuiss;: nisi q; dispēsatiōe dñi ad vtilitatē putat; p; totū ecclesie edificatiōe seruatus per sollicitudinē matris q; gloriose mort; ei; desideria impediuit. Que cum p;mo maternis ei obsecratiōib; supplicaret. vt sibi cōsuleret. vt parceret matri: et ille ex his p;ci; istā maior ad amorē martyriū dderet; maxie ex